

2014 MİSİR ARAP CUMHURİYETİ ANAYASASININ TERCÜMESİ VE GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Esra Çetinkaya*

Translation and General Assesment of Constitution of the Arab Republic of Egypt of 2014

ÖZ

Bu çalışma, 2013 Mısır Askeri Darbesi ile gelen yeni yönetim tarafından 2014 yılında yapılan Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasını genel bir incelemeye tabi tutmak amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda, 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası; anayasa hukukunun genel esasları çerçevesinde incelenmiş olup incelemede esas alınan anayasanın tercümesi ek olarak verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mısır, Anayasa, Darbe, Arap Cumhuriyeti, 2014.

ABSTRACT

This study has been carried out to examine the constitution of the Arab Republic of Egypt of 2014 by the new administration which came with the Egyptian Military Strike in 2013. In this context, the Constitution of the Arab Republic of Egypt of 2014 has been examined in the framework of the general principles of the constitutional law and translation of the constitution based on the examination has been given in addition.

Keywords: Egypt, Constitution, Strike, Arab Republic, 2014.

Giriş

Mısır'da, kitlesel protestolar sonucu 2011 yılının şubat ayında Hüsnü Mübarek'in cumhurbaşkanlığı sona ermiş; 2012 yılının haziran ayında ise Muhammed Mursi, cumhurbaşkanlığı seçimlerini kazanarak Mısır'ın demokratik yollarla yönetime gelen ilk cumhurbaşkanı olmuştur. Aynı yılın kasım ayında Muhammed Mursi'nin anayasal bildiri

* Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, esra.cetinkaya@istanbul.edu.tr.

yayımlamasıyla ülke çapında protestolar başlamıştır. Genelkurmay Başkanı Abdülfettah Said Hüseyin Halil es-Sisi komutasındaki Mısır Silahlı Kuvvetleri, ülkede devam eden protestolar sırasında hükümet ve eylemcilere verdiği kırk sekiz saatlik uzlaşma süresinin dolması üzerine, 3 Temmuz 2013 tarihinde ülke yönetimine askeri darbe yapmış ve 2014 yılında “Devrim Anayasası” olarak nitelendirilen bir anayasa hazırlanarak yürürlüğe girmiştir.

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, bir başlangıç bölümü ve altı bâbdan oluşmuştur. Sözü edilen altı bâb; fasıllara, fasıllar da bölümlere ayrılmıştır. Bâb, fasıl ve bölümler çerçevesinde anayasa; maddeler halinde düzenlenmiş olup toplamda iki yüz kırk yedi maddeden oluşmaktadır.

Bu çalışma, 2013 Mısır Askeri Darbesi ile gelen yeni yönetim tarafından 2014 yılında yapılan Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasını genel bir incelemeye tabi tutmak amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda, 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası; yapılış şekli, süreci ve hükümleri itibarıyla anayasa hukukunun genel esasları çerçevesinde incelenmiştir. Bu incelemede, 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının tercümesine de sıklıkla atıfta bulunulmuş; çalışma metni içinde yapılan yorumların okuyucu tarafından kolaylıkla yapılmasını incelenmesini sağlamak için 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının tercümesi ek olarak verilerek okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Esas alınan bu tercümenin yapılmasında ise üçü anayasanın Arapça asıl metni ve ikisi İngilizce tercümesi olmak üzere beş kaynaktan yararlanılmıştır.¹

I. Anayasanın Başlangıç Hükümleri

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının en dikkat çekici özelliklerinden birinin, bünyesinde genişçe yer verdiği başlangıç bölümü olduğunu belirtmek gerekir. Zira bahsi geçen başlangıç bölümünün, özellikle ‘Mısır’ ve ‘Mısırlılar’ hakkında ayrıntılı bilgiler içerdiği ve bu hususlarda oluşturmaya çalıştığı farkındalıklardan bazılarını vurgular yaptığı görülmektedir. Buna bağlı olarak uzun bir metinden oluşan başlangıç bölümü üzerinde, yoğun bir mesai harcadığını söylemek mümkündür. Örneğin; besmele ile başlayan bu bölümde, anayasa koyucu ilk mesajı vermiştir: “Bu, bir İslam devleti anayasasıdır!” Nitekim bu mesajın, sonraki bölümlerde açıkça düzenlenmekle, madde hükmü halini aldığı da görülmektedir.²

Başlangıç bölümünde görülen ikinci mesaj ise bu bölümün en sonunda da tekrar edildiği şekliyle “Bu, bizim anayasamızdır.” cümlesidir. Anayasa metni boyunca verilen “biz” mesajının, hemen her hususta vurgulandığı görülmektedir. Nitekim yine bu bölümün sonunda, “Bu, bizim devrimimizin anayasasıdır” ifadesiyle de hem anayasanın hem de bahsi geçen anayasanın yapılmasına zemin oluşturan devrimin, “biz” kavramına teşmil edildiği görülmek-

¹ Tercümede esas alınan Arapça metinler için bkz.: <http://www.egyptembassy.net/media/consttt-20141.pdf>; https://www.constituteproject.org/constitution/Egypt_2014.pdf?lang=ar; http://election-2011.appspot.com/Dostour/Dostour_update2013.pdf, (Çevrimiçi) 30.11.2016; tercümede esas alınan İngilizce metinler için bkz.: <http://www.sis.gov.eg/Newvtr/Dustor-en001.pdf>; https://www.constituteproject.org/constitution/Egypt_2014.pdf, (Çevrimiçi) 30.11.2016.

² Bkz.: *2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası*, m. 2.

tedir. Anayasa metni boyunca başvuru bu yönetime, askeri bir müdahale sonucu hazırlanan anayasanın halk nazarında meşruiyetini sağlama kaygısıyla başvurulduğu söylenebilir.

Anayasanın başlangıç bölümünde görülen üçüncü mesajın de öncekiler kadar dikkat çekici olduğunu ifade etmek gerekir. Zira buna göre; Mısır, Nil'in Mısırlılara ve Mısırlıların insanlığa hediyesidir. Bundan sonra bu bölümde, öncelikle paragraflar halinde ayrıntılı olarak Mısır'ın, devam eden paragraflarda ise yine ayrıntılara girilerek Mısırlıların sıra dışı özellikleri anlatılmıştır. Bu kapsamda Mısır, özellikle "eşsiz" olarak nitelendirilmiş olan jeopolitik konumu ile ele alınarak "dünyanın kalbi" olarak görülmüştür. Daha sonra Mısır'ın ilahi anlamda ifade ettiği önemin ayrıntıları verilmiş; bu çerçevede üç semavi dinden önce dahi Mısır'ın ve Mısırlıların ilahi değerlere bağlılığı ifade edilmiştir. Daha sonra Mısır'ın ve Mısırlıların semavi dinlerdeki rolleri ele alınarak gerek Musa Peygamberin Hz. Allah ile konuşmasının ve ilahi vahyin inmesinin bu topraklarda gerçekleşmesinden gerek Hz. Meryem ve Hz. İsa'nın Mısırlılar tarafından korunması ve bu uğurda binlerce şehit verilmesinden gerekse de Hz. Muhammed ile gönüllerinin İslam'a açıldığından bahsedilerek Mısırlıların yeryüzünde Allah için savaşan en iyi askerler olduğu ifade edilmiştir. Devam eden paragrafta ise "Mısır, öyle bir vatandır ki, bizim onun içinde yaşadığımız kadar o da bizim içimizde yaşamaktadır." cümlesiyle Mısır'a bağlılık, yine umuma teşmil edilerek ifade edilmiştir.

Anayasa koyucu, başlangıç bölümünün devam eden paragraflarında Mısır'ın kurucusu Mehmed Ali'den,³ Mısır'ın halkın mutluluğunu paylaştığı bir vatan olmasını dileyen ve bu yönde çağrıda bulunan Rifâa'dan⁴ bahsetmiştir. Bunun yanında Hüsnü Mübarek'e karşı yapılan 25 Ocak -30 Haziran Devriminden de söz edilmiş ve bu devrim, milli mücadelenin devamı niteliğinde görülerek modern Mısır tarihindeki iki büyük devrimin doruk noktası olarak görülmüştür. Sözü edilen diğer devrim ile 1919 yılında Britanya işgaline karşı yapılan devrime işaret edilmiş⁵; bu devrim, 'Mısır'ı ve Mısırlıları İngiliz himayesinden kurtaran devrim' şeklinde nitelenmiştir. Ayrıca, bahsi geçen 1919 devriminin liderlerinin, "Hak, gücün (iktidarın) üstünde, millet ise devletin üstündedir." fikrini savundukları da belirtilerek 'demokrasi' kavramının önemine dikkat çekilmiştir.

İki büyük devrimden bir diğeri olarak 23 Temmuz 1952 Devrimi veya bilinen adıyla Hür Subaylar Darbesi'ne işaret edilmiş, sonraki yıllarda Mısır'ın askeri başarıları da bu 'devrim' hareketlerine bağlanmıştır. Özellikle 25 Ocak-30 Haziran Devriminde el-Ezher ile kilisenin

³ Mısır'ın kurucusu Mehmed Ali, tarihimizde Kavalalı Mehmet Ali Paşa (d. 1769- ö. 1849) olarak bilinen Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır Valisidir. Kavalalı Mehmet Ali Paşa hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Muhammet Hanefi Kutluoğlu, "Kavalalı Mehmed Ali Paşa," *DİA*, C. XXV, s. 62, (Çevrimiçi) <http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c25/c250040.pdf>, 30.11.2016.

⁴ Rifâa et-Tahtâvî (Rifâa Rafî b. Bedevî b. Ali b. Muhammed et-Tahtâvî el-Hüseynî el-Haşimî) (d. 1801-ö. 1873) Mısırlı dil, edebiyat, tarih ve coğrafya âlimi olup Mısır'da vatan kavramının siyasal içerikle kullanılmaya başlanmasında önemli rolü bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz.: Hilal Görgün, "Rifâa et-Tahtâvî," *DİA*, C. XXXV, s. 95, (Çevrimiçi) <http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c35/c350068.pdf>, 30.11.2016.

⁵ 1919 Mısır Devrimi, Mısır ve Sudan'ın Britanya işgaline karşı yapılan bir devrimdir. Devrim 1922 yılında Mısır'ın Britanya'dan bağımsızlığını kazanmasını sağlamıştır.

desteğinden söz edilerek müslüman ve hıristiyan camiadan gelen destek ile elde edilen başarıların, anayasa metni boyunca vurgulanan “biz” kavramını güçlendirmesi sağlanmıştır.

Öte yandan bu devrimin; adalet ve hakkın hakim olduğu, özgürlük ve insan haklarının korunduğu yeni bir dünya inşa etmede Mısırlıların yeni bir insanlık tarihi yazmaya yönelik katkıları için bir başlangıç teşkil edeceği belirtilmiştir. Bu çerçevede; demokrasi, siyasal çoğulculuk, eşitlik ve daha da önemlisi ‘*iktidarın barışçıl yollarla devri*’ne yönelik inançlardan söz edilmiştir. Bunun yanında, *Mısır halkının kendi geleceğini belirleme hakkı* savunulmuş; halk, meşruiyetin tek kaynağı olarak gösterilmiştir. Ayrıca, adil bir devlet tasavvur edildiği eklenerek bu anayasanın; modern demokratik bir devlet inşasını tamamladığından bahsedilmiştir. Daha sonra bu anayasanın niteliklerine bir diğeri daha eklenmiş; rüşvet ve zulmü engelleyen, geçmişten günümüze kadar gelen bütün yaraları saran ve uzun süredir adaletsizliğin ıstırabını çeken halkı rahata erdiren bir anayasa profili çizilmiştir. Özellikle burada dikkati çeken husus ise halkın manevi değerlerinin, yine halkın maneviyatı ile doğrudan ilgili antik Mısır hikâyesinden yararlanmak suretiyle ifade etme metodunun tercih edilmesidir. Zira anayasanın başlangıç metninde, “geçmişten günümüze kadar gelen yaralar” şeklinde nitelenen toplumsal problemler, antik bir Mısır hikâyesi olan “İhtiyar Fasih Çiftçi”⁶ adlı hikâyeden faydalanmak suretiyle vurgulu bir şekilde halkın dikkatine sunulmuştur.

Başlangıç bölümünün son paragraflarında ise temel değerlerden bahsedilmiş, İslam Şeriat kurallarının yasamanın temel kaynağı olduğu ve bunların yorumlanmasında yetkinin Yüksek Anayasa Mahkemesine ait olduğuna işaret edilerek bu anayasanın İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile uyumlu olduğu belirtilmiştir.

II. Anayasada Devlet

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının “Devlet” başlığı altında oluşturulmuş birinci bâbı, altı maddeden müteşekkildir. Bunlardan birincisinde, “Mısır Arap Cumhuriyeti” denilmek suretiyle yönetim şekli olarak cumhuriyetin benimsendiği örtülü olarak ifade edilirken, aynı maddenin devam eden cümlesinde Mısır’ın hukuk kuralları ve vatandaşlık esasına dayanan demokratik cumhuriyet sistemine bağlı olduğu açıkça belirtilmiştir. Ayrıca Mısır Arap Cumhuriyetinin bağımsız, birleşik, hiçbir parçasından vazgeçilemez bölünmez bir devlet olduğuna, Arap ulusunun ve İslam dünyasının bir parçasını oluşturduğuna da ayrıca işaret edilmiştir.⁷

⁶ “İhtiyar Fasih Çiftçi”, Hun-Enub adlı bir çiftçi hakkında milattan önce yazılmış bir antik Mısır hikâyesidir. Buna göre; hikâyenin kahramanı Hun-Enub’un, sert mizaçlı Nemtinaht tarafından korunan Miru (ya da Meyru) oğlu Rinsi’nin topraklarına girip eşiğinin arazi üzerindeki bitkilere zarar vermesi üzerine eşyalarına haksız yere el konulmuş ve hırsızlıkla suçlanmıştır. İhtiyar fasih çiftçi Hun-Enub ise krala yazdığı, toplamda dokuz dilekçe ile geç de olsa hak ettiği adalete kavuşmuştur. Hakkında herhangi bir Türkçe kaynağa rastlanmayan bu hikaye hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Arapça kaynaklar için, <http://www.elwatannews.com/news/details/326533>; https://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D9%81%D9%84%D8%A7%D8%AD_%D8%A7%D9%84%D9%81%D8%B5%D9%8A%D8%AD; <https://www.youtube.com/watch?v=9IPL9MDASa0>; İngilizce kaynaklar için, https://en.wikipedia.org/wiki/The_Eloquent_Peasant; <http://www.touregypt.net/featurestories/peasant.htm>. (Çevrimiçi) 30.11.2016.

⁷ Bkz.: *2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası*, m. 1.

Bu bâb altında devletin resmi dininin İslam, resmi dilinin ise Arapça olduğu belirtilmiş; başlangıç hükümlerinde de sözü edildiği şekilde İslam Şeriat kurallarının, yasamanın ana kaynağı olduğu tekrarlanmıştır.⁸ Öte yandan Mısırlı hıristiyan ve musevilerin, kendi ruhani liderlerinin seçilmesi ve kişisel statülerine ilişkin kanunlaştırmalarda kısmi özerkliği haiz oldukları düzenlenmiştir.⁹ Bir başka maddede; egemenlik ve iktidarın kaynağının halka ait olduğu, vatandaşlar arasında adalet ve eşitlik ilkelerinin geçerli olduğu belirtilmiştir. (m. 4)

Birinci bâb altında, siyasi sistem hakkında da birtakım genel ilkelere değinilmiş ve bu kapsamda siyasi sistemin, parti ve siyasi çoğulculuk, iktidarın barışçı yollarla el değiştirmesi, erkler ayrılığı ve erklerin dengesi, yetki ve sorumluluk arasındaki kaçınılmaz uyum, insan hakları ve özgürlüklerine saygı esasına dayandığı ifade edilmiştir.¹⁰ Öte yandan, bir sonraki maddede, vatandaşlık tanımına da yer verilmiş; bu çerçevede, Mısırlı bir baba veya Mısırlı bir anneden doğan herkesin Mısır vatandaşı olma hakkını haiz olduğu belirtilmiştir. (m. 6)

III. Toplumun Temel Ögelerinin Anayasal Çerçevesi

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının ikinci bâbı, “Toplumun Temel Öğeleri” genel başlığı altında oluşturulmuştur. Sözü edilen toplumun öğeleri ise üçe ayrılmak suretiyle üç fasıl halinde ele alınmıştır. Bunlardan birinci fasılda, “Toplumsal öğeler” başlığı altında, toplamda yirmi madde ile toplumu oluşturan kurumlar düzenlenmiştir. Bu kapsamda ilk madde, kendi işlerinde münhasır yetkisi olan bağımsız İslami kurum olarak tanımlanan el-Ezher için ayrılmış olup bu kurumun ve bu kuruma karşı devletin ödevleri açıkça belirtilmiştir.¹¹ Aynı fasılın devam eden maddelerinde ise toplumu oluşturan aile kurumu, kadın ve erkek vatandaşlar, işçiler ve devrim şehitlerine karşı, özellikle, sosyal dayanışma, sosyal adalet ve eşitlik gibi ilkeler çerçevesinde devletin ödevleri düzenlenmiştir. Bu kapsamda ise bilhassa sağlık hakkı, grev hakkı, eğitim hakkı ve bilimsel çalışma özgürlüğüne ayrıntılı olarak yer verildiği görülmektedir.¹²

İkinci bâbın ikinci faslını ise yine toplam yirmi madde ile düzenlenen ekonomik öğeler oluşturmaktadır. Bu kapsamda özellikle ekonomik sistemin ayırıcı özellikleri belirtilmiş; bu çerçevede sosyal adalet ve sürdürülebilir kalkınma, şeffaflık, fırsat eşitliği ve kalkınma giderlerinin adil dağılımı, gelirlerin adil dağılımı ve rekabeti destekleyici hususlar üzerinde devletin ödevleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Öte yandan tarımın, ekonominin temel ögesi olduğu belirtilmiş, buna dair devletin ödevlerinin de varlığı ve kapsamından bahsedilmiştir. Bunun yanında, devletin ödevleri çerçevesinde olmak üzere balıkçıların korunması, siber güvenlik, doğal kaynaklar ve enerji kaynaklarının kullanımı ile mülkiyet hakkının korunması ayrı maddeler halinde düzenlenmiştir.¹³

⁸ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 2.

⁹ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 3.

¹⁰ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 5.

¹¹ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 7.

¹² Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 8-26.

¹³ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 27-37.

İkinci fasıl altında vergi sistemi de düzenlenmiş olup bu kapsamda özellikle vergide kanunilik ilkesi ve vergilendirmede devletin ödevlerine yer verildiği görülmektedir. Bunun yanında, vergi vermek bir görev olarak düzenlenirken vergi kaçırmak da suç kapsamında kabul edilmiştir.¹⁴ İkinci fasıl altında düzenlenen bir diğer husus ise müsadereidir. Bu çerçevede, genel müsadere yasak olup özel müsadereye ise mahkeme kararının olduğu durumlar dışında izin verilmeyeceği açıkça düzenlenmiştir.¹⁵ Öte yandan ikinci fasıl altında, özellikle Süveyş Kanalının, Nil Nehrinin ve Mısır'ın bunlar üzerindeki haklarının korunması ve buna ilişkin devletin ödevlerine yer verildiği görülmektedir.¹⁶

İkinci bâbın son faslı olan üçüncü fasılda ise “Kültürel Ögeler” başlığı altında, dört madde halinde, Mısır'ın kültürel değerleri düzenlenmiştir. Bu kapsamda, devlete, Mısır'ın kültürel kimliğinin ve Mısır'daki kültürel çoğulculuğun öğelerinin korunmasına ilişkin ödevler yüklenmiştir. Bu çerçevede, devlet, Arapçadan veya Arapçaya yapılan tercümelemleri teşvik etmekle görevlidir. Bunun yanında, anıtlara karşı saldırı veya bunlara yönelik kaçakçılık, anayasal bir suç olarak düzenlenmiş olup sözü edilen bu suçların, zamanaşımına tabi olmadığı açıkça belirtilmiştir.¹⁷

IV. Anayasal Hak, Özgürlük ve Kamusal Yükümlülükler

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının üçüncü bâbı; toplamda kırk üç madde ile anayasal hak, özgürlük ve kamusal yükümlülükleri düzenlemektedir. Bahsi geçen hususların ayrıntılı olarak ele alındığı bu bâbda; özellikle insan onuru, vatandaşların kanunlar önünde eşitliği, sanık hakları ve ayrımcılık yasağının çeşitli yönleriyle ele alındığı, bu hak ve özgürlüklere ilişkin devlete birtakım ödevler yüklendiği ve devletin bu yükümlülüklerinin ayrıntılı olarak hüküm altına alındığı görülmektedir. Öte yandan ayrımcılık, kin ve nefrete tahrik ile her türlü işkence, anayasal suçlar arasında sayılmış, bunlardan işkence suçunun zamanaşımına tâbi olmadığı açıkça ifade edilmiştir. Bunun dışında ceza infaz denetimi, özel hayat, güvenlik hakkı, insan vücudunun dokunulmazlığı, seyahat özgürlüğü, düşünce özgürlüğü, araştırma özgürlüğü, bilgi ve resmi belgelere erişim hakkı, fikri mülkiyet hakkı, basın özgürlüğü, yayın özgürlüğü, basın kurumlarının bağımsızlığı, siyasi parti kurma özgürlüğü, çocuk hakları, dilekçe hakkı ve oy kullanma hakkının da devletin bunlara ilişkin ödevleriyle birlikte maddeler halinde düzenlendiği görülmektedir.¹⁸

Anayasal hak, özgürlük ve kamusal yükümlülüklerin ayrıntılı olarak düzenlendiği bu bâbda, dikkat çekici birtakım düzenlemelere de rastlanmaktadır. Bunlardan biri, doku ve organ bağışına ilişkin düzenlemedir. Doku ve organ bağışı, herkesin sahip olduğu bir hak olarak düzenlenmiş olup bu düzenleme, bir İslam devleti anayasasında, çağdaş İslam hukukçuları arasında tartışmalı bir hukuki meseleye dair belirli bir görüş yönünde açıkça düzenleme yapılması yönüyle ilgi çekici niteliktedir. Buna göre, doku ve organ

¹⁴ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 38.

¹⁵ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 40.

¹⁶ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 43-44.

¹⁷ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 47-50.

¹⁸ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 51-93.

bağışı, hayat için bir armağan niteliğinde olup herkes, muvafakati veya vasiyet belgesi ile ölümünden sonra veya yaşarken organlarını bağışlama hakkına sahiptir. Bunun yanında devlet, kanuna uygun olarak organ bağışlama ve nakline ilişkin kuralları düzenleyen bir mekanizma geliştirmekle yükümlü kılınmıştır. (m. 61)

Dikkat çekici bir diğer madde ise inanç özgürlüğünün düzenlendiği anayasa hükmüdür. Buna göre; inanç özgürlüğü, mutlak olup dinî ritüelleri yerine getirme, anayasal bir haktır. Bu çerçevede ibadet yerleri kurma özgürlüğü ise semavi dinlerin mensuplarına tanınmış bir anayasal özgürlüktür. (madde 64)

Bir diğer madde, engelli ve cücelerin sağlık, ekonomik, sosyal, kültürel, eğlence, spor yapma ve eğitim haklarına ilişkin olup devletin bu hakları garanti etmeye yönelik ödevleri de aynı madde içerisinde düzenlenmiştir. Buna göre devlet; eşitlik, adalet ve fırsat eşitliği ilkelerine uygun olarak bahsi geçen kişilerin diğer vatandaşlarla entegrasyonunu ve siyasi haklarını kullanmasını sağlamakla yükümlü kılınmıştır. (madde 81)

Bir başka madde ise hak ve özgürlüklerin sınırlanmasına ilişkin maddedir. Buna göre, vatandaşların devredilemez nitelikteki şahsi haklarının azaltılması veya askıya alınması kabul edilemeyecektir. Öte yandan, hak ve özgürlüklerin uygulamasına ilişkin çıkarılan kanunlarda, hak ve özgürlüklerin özüne ve ruhuna dokunacak şekilde sınırlama yapılması anayasaya göre mümkün olmayıp bu hususta anayasal bir yasak mevcuttur. (m. 92)

Bu bâb altında ele alınan bir diğer dikkat çekici hüküm ise uluslararası anlaşma ve sözleşmelere ilişkindir. Bu hususu düzenleyen üçüncü bâbın son maddesine göre, devlet uluslararası anlaşma ve sözleşmeler ile bağlı olup bu anlaşma ve sözleşmeler, öngörülen koşullara uygun olarak yayımlarından sonra kanun hükmünde kabul edilir. (madde 93)

V. Hukukun Üstünlüğü

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının değerlendirilmesinde ele alınması gereken bir diğer husus, “Hukukun Üstünlüğü” başlığı altında düzenlenmiş anayasanın dördüncü bâbıdır. Bu bâb altında ele alınan hukukun üstünlüğü, toplamda yedi madde ile düzenlenmiş olup daha çok hukukun üstünlüğünü garanti eder nitelikteki genel hükümlere yer verilmiştir. Bu kapsamda, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı, özgürlüğün korunmasına yönelik zorunlu bir teminat olarak görülmüştür. Bunun yanında; cezaların şahsiliği, suç ve cezalarda kanunilik ilkesi, savunma hakkı, masumiyet karinesi, tabî hakim ilkesi ve bunun sonucu olarak olağanüstü mahkemelerin kurulmasına dair yasak, bunlara dair devlete yüklenen ödevler ile birlikte ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.¹⁹

VI. Anayasaya Göre Hükûmet Sistemi

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının en geniş kapsamlı bâbı olan beşinci bâbı, “Hükûmet Sistemi” başlığı altında ele alınmış olup kendi içerisinde on bir fasıldan, bu

¹⁹ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 94-100.

fasıllar da yine kendi içerisinde çok sayıda bölümden oluşmaktadır. Fasıllar sırasıyla yasama erki, yürütme erki, yargı, Yüksek Anayasa Mahkemesi, yargı organları, hukuk mesleği, uzmanlar, silahlı kuvvetler ve polis, Milli Seçim Komisyonu, Medya Düzenleme Kurulu, milli konseyler, özerk kuruluşlar ve denetim organlarını ayrıntılı olarak düzenlemiştir. Bu fasıllar içerisinde, bazıları bir maddeden oluşan çok sayıda bölümlere rastlanmaktadır.

Anayasa göre Mısır Arap Cumhuriyetinin yasama organı, en az dört yüz elli üyeden oluşan ve doğrudan gizli oylama ile seçilen bir meclis olup “Temsilciler Meclisi” olarak adlandırılmaktadır. Anayasada Temsilciler Meclisi; kanun yapmak, devletin genel politikasını, genel ekonomik planı, sosyal gelişimi ve devlet bütçesini onaylamakla görevlendirilmiştir.²⁰ Anayasaya göre, bir Temsilciler Meclisi üyesi, mecliste veya meclisin komitelerinde görevinin yerine getirilmesi ile ilgili olarak açıkladığı görüşlerinden sorumlu tutulamaz.²¹ Bunun dışında Temsilciler Meclisinin çalışma yeri, üyeleri, çalışma koşulları ve yetkileri gibi hususlarda toplamda otuz sekiz madde kapsamında yasama erkinin ayrıntılı olarak düzenlendiği görülmektedir.

Anayasa göre Mısır Arap Cumhuriyetinin yürütme erki; cumhurbaşkanı, hükümet ve yerel idareden oluşmaktadır. Bu çerçevede, anayasada yürütme erkinin düzenlendiği ikinci fasıl, üç bölüme ayrılmış ve bunlardan birinci bölümde, cumhurbaşkanı ile ilgili hükümlere yer verilmiştir. Toplamda yirmi dört maddeden oluşan bu bölümdeki ilk maddeye göre; cumhurbaşkanı, devletin ve yürütme erkinin başıdır.²² Bunun yanında bir başka maddede, cumhurbaşkanı adayının Mısırlı ebeveyninden doğmuş bir Mısırlı olması aranmış; ayrıca bu kişinin ebeveyni veya eşinin bir başka milletten olması yasaklanmıştır.²³ Bu bölümde, cumhurbaşkanı adayı olma şartları da ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Buna göre; bu kişinin, Temsilciler Meclisinin en az yirmi seçilmiş üyesinden teklif ya da her valilikten en az bin destekçi olmak üzere en az on beş valilikteki oy hakkına sahip en az yirmi beş bin vatandaştan destek alması gerekir. Yine aynı maddeye göre; her halde, hiç kimse kanuna uygun olarak birden fazla adayı destekleyemeyecektir.²⁴ Anayasaya göre, bu şekilde belirlenecek bir aday, doğrudan gizli oylama ve geçerli oyların mutlak çoğunluğuyla seçilecektir.²⁵ Bunun dışında ilgili bölümde; cumhurbaşkanının edeceği yemin, maaşı, yetkileri ve yetki devri gibi hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Beşinci bâbın ikinci faslının ikinci bölümünde, yürütme erkini oluşturan hükümet düzenlenmiştir. Buna göre; hükümet, devletin en yüksek yürütme ve idari gücü olup başbakan, onun vekilleri, bakanlar ve onların vekillerinden oluşur. Başbakan hükümetin başıdır, onun işlerini denetler ve fonksiyonlarının yerine getirilmesini idare eder.²⁶ Bunun dışında bu bölümde, hükümetin yetkileri, çalışma koşulları gibi hususlar; on iki madde kapsamında düzenlenmiştir.

²⁰ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 101-102.

²¹ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 112.

²² Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 139.

²³ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 141.

²⁴ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 142.

²⁵ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 143.

²⁶ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 163.

Beşinci bâbın ikinci faslının üçüncü bölümünde ise yerel idareler düzenlenmiş olup toplamda dokuz maddeye yer verilmiştir. Buna göre; devlet, tüzel kişiliği haiz idari birimlere bölünür. Bu birimler; valilikler, şehirler ve köylerden oluşur. Kamu yararı gerektirdiği takdirde, tüzel kişiliği haiz başka idari birimler de kurulabilir. Ayrıca yerel idarelerin kurulması, kaldırılması ya da sınırlarının değiştirilmesinde, ekonomik ve sosyal koşulların dikkate alınacağı da belirtilmiştir.²⁷ İlgili bölümün devam eden maddelerinde, yerel idarelerin bütçeleri ve çalışma koşulları gibi hususlar düzenlenmiştir.

Beşinci bâbın üçüncü faslında yargıya ilişkin düzenlemelere yer verilmiş olup genel hükümler, hakimlik ve savcılık ile Yüksek İdare Mahkemesinin düzenlendiği üç ayrı bölüm halinde düzenleme yapılmıştır. Bu faslında özellikle yargının bağımsızlığı, duruşmaların aleni olarak yapılması, mahkemelerin çalışma koşulları, yargı mensuplarının görevleri ve sorumlulukları, özerk bir yargı organı olarak düzenlenen Yüksek İdare Mahkemesinin yetkilerine yer verilmiştir.²⁸

Beşinci bâbın diğer fasılları ise kendi içlerinde ayrılan bölümler çerçevesinde, düzenleme konularına dair genel hükümleri içermektedir. Bunlardan Yüksek Anayasa Mahkemesinin düzenlendiği dördüncü faslında; bu mahkemenin yeri, yetkileri ve çalışma koşulları beş madde kapsamında düzenlenmiştir.²⁹ Takip eden beşinci, altıncı ve yedinci fasıllarda ise birer ya da ikişer madde ile sırasıyla; yargı organları, hukuk mesleği ve ilgili maddede yargı uzmanları, adli tıp uzmanları ve noter teknik personeli olarak sayılan ‘uzmanlar’ genel hükümleriyle düzenlenmiştir.³⁰ Beşinci bâbın sekizinci faslında; silahlı kuvvetler, Milli Savunma Konseyi, Askeri Mahkemeler, Milli Güvenlik Konseyi, polis teşkilatı ayrı bölümler halinde bir, iki ya da üç madde kapsamında genel olarak düzenlenmiştir.³¹ Aynı şekilde, aynı bâbın diğer üç faslında; Milli Seçim Komisyonu, Medya Düzenleme Kurulu, Milli Konseyler, özerk kuruluşlar ve denetim organları da ilgili kurumların genel hükümleri çerçevesinde düzenlemeye tâbi tutulduğu görülmektedir.³²

VII. Anayasanın Genel ve Geçici Hükümleri

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının, anayasanın son bâbı olarak altıncı bâbı kapsamında, ayrı fasıllar halinde düzenlenmiş olan genel ve geçici hükümlerinden de bahsetmek yerinde olur.

Anayasanın altıncı bâbının “Genel Hükümler” başlıklı birinci faslı, altı maddeden oluşmaktadır. Bu faslında, başlığında da belirtildiği şekilde, birtakım genel hükümlere yer verilmiştir. Genel olarak bunlar; ülkenin başkenti, bayrağı, kanunların yürürlüğe girme şekli ve anayasa maddelerinin değişme usulü gibi anayasanın geneline teşmil edilebilecek nitelikteki hükümlerdir.³³ Bunlardan biri olarak anayasa maddelerinin değiştirilmesi

²⁷ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 175.

²⁸ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 184-190.

²⁹ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 191-195.

³⁰ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 196-199.

³¹ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 200-207.

³² Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 208-221.

³³ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 222-225.

usulü üzerinde ayrıca durmak gerekir. Anayasaya göre, anayasanın bir ya da daha fazla maddesinin değişikliğini talep etme yetkisi, Cumhurbaşkanı ya da Temsilciler Meclisi üyelerinin beşte birine aittir. Ancak belirtmek gerekir ki; her halde, Cumhurbaşkanının yeniden seçilmesiyle ilgili metinler veya bu anayasada belirtilen özgürlük ve eşitlik ilkeleri, değişiklik daha fazla güvence sağlamadıkça, değiştirilemeyecektir.³⁴

Öte yandan, aynı fasıl altında bir anayasa maddesiyle, anayasanın başlangıç hükümleri ile bunun dışında kalan metni arasında kuvvetli bir bağ tesis edilmiştir. Buna göre; anayasa ile anayasanın başlangıcı ve hükümleri, tamamlayıcı bir metin olup ayrılmaz bir bütündür; anayasanın hükümleri ahenkli bir bütünlük oluşturur. (madde 227)

Anayasanın altıncı bâbının “Geçici Hükümler” başlıklı ikinci faslı ise yirmi maddeden oluşmaktadır. Bu fasılda, yine başlığında da belirtildiği şekilde, yeni anayasanın yürürlüğe girmesiyle oluşacak geçiş dönemine ilişkin birtakım geçici hükümlere yer verilmiştir.³⁵ Bu kapsamda, özellikle anayasanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden belirli süreler içerisindeki seçim ve buna dair prosedürlere dair hükümlere rastlanmaktadır. Örneğin, bunlardan biri, Temsilciler Meclisinin seçimine ilişkindir. Buna göre, bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden Temsilciler Meclisi Seçimleri, bu anayasanın 102. maddesi hükümlerine uygun olarak gerçekleşecektir.³⁶

Öte yandan, geçici olmakla birlikte, birtakım özel hükümlere de yer verildiğini belirtmek gerekir. Bunlardan biri, hıristiyanların ibadet yerleri ile ilgilidir. Buna göre, bu anayasanın yürürlük tarihini takip eden ilk yasama döneminde, Temsilciler Meclisi hıristiyanların dinî ritüellerini özgürce yerine getirmelerini sağlayacak şekilde kiliseleri onarmayı ve yeni kiliseler inşa etmeyi düzenlemek üzere bir kanun çıkaracaktır.³⁷ Bunun dışında, geçici hükümler arasında, terörizmle mücadele ve temel sosyal haklardan mahrum bölge ve sınırların kapsamlı ekonomik ve kentsel gelişimi gibi hususlarla ilgili de birtakım geçici hükümlere rastlanmaktadır.

Sonuç

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası genel olarak incelendiğinde, devlet ve hükümet sistemi gibi bir anayasa içinde düşünülebilecek kurallar anayasa metni bünyesinde düzenlenmiş bulunduğundan, bu anayasanın bir “yazılı anayasa” statüsünde olduğu aşikârdır. Zira daha önce de bahsi geçtiği üzere, 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının çok sayıda konuyu ayrıntılı olarak düzenlediği görülmektedir. Devlet, hükümet sistemi ve bu kapsamda yasama ve yürütme erkleri de bu anayasada ayrıntılı olarak hüküm altına alınan hususlardan bazılarıdır. Bunun yanında; hemen hemen her konuda, devletin bu konulara ilişkin ödevleriyle de birlikte, çok ayrıntılı hükümler içermesi ve böylece çok sayıda hükümden oluşması yönüyle, 2014 Mısır Anayasası, “kazuistik anayasa” kapsamına girmektedir.

Burada esas ele alınması gereken bir diğer husus, bu anayasanın, “katı/yumuşak anayasa” ayrımındaki konumudur. Anayasa hukuku literatüründe yumuşak anayasa, normal

³⁴ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 226.

³⁵ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 228-247.

³⁶ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m.229.

³⁷ Bkz.: 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, m. 235.

kanunlarla aynı usullerle ve aynı organlarca değiştirilebilen anayasa olarak tanımlanırken; katı anayasa, normal kanunlardan daha farklı organlarca ve daha zor usullerle değiştirilebilen anayasa olarak tanımlanmıştır.³⁸ Bu tanımlar dikkate alındığında 2014 tarihli Mısır Anayasasının, katı anayasa kapsamında yer aldığını söylemek gerekir. Zira anayasanın ilgili maddesinde, anayasanın bir ya da daha fazla maddesinin değişikliğini talep etme yetkisi, cumhurbaşkanı ya da Temsilciler Meclisi üyelerinin beşte birine ait olup her halde, cumhurbaşkanının yeniden seçilmesiyle ilgili metinler veya bu anayasada belirtilen özgürlük ve eşitlik ilkeleri, değişiklik daha fazla güvence sağlamadıkça, değiştirilmesi yasaktır.³⁹

Öte yandan, 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası, kurucu iktidar bakımından da ayrıca değerlendirilmelidir. Daha önce de bahsi geçtiği üzere, Genelkurmay Başkanı Abdülfettah es-Sisi komutasındaki Mısır Silahlı Kuvvetlerince yapılan 2013 Mısır Askeri Darbesi sonucunda; devletin mevcut siyasal rejimi yıkılmış, siyasal iktidarı bu şekilde ele geçirenlerce yeni bir anayasa hazırlanarak yeni bir siyasal rejim kurulmuştur. Böylece asli kurucu iktidarın en yaygın ortaya çıkış şekli olarak 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasında da hükümet darbesi, asli kurucu iktidar olarak kendini göstermiştir.⁴⁰

2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasında, anayasanın beşinci bâbında düzenlenen maddeler çerçevesinde, tercih edilen hükümet sistemi de açıkça yer almaktadır. Buna göre, anayasada açıkça yarı-başkanlık sisteminin tercih edildiği söylenebilir. Zira anayasa hukuku literatüründe, cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği parlamenter sistem olarak tanımlı yapılan yarı-başkanlık sisteminin, aynı şekilde Mısır Anayasası hükümlerinde de düzenlendiği görülmektedir.⁴¹

Anayasanın özellikle hak ve özgürlüklerle ilgili maddeleri ve anayasa metninin geneline teşmil edilmiş hak ve özgürlükler ile demokrasiyi teminat altına almaya yönelik iradesi, 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasasının modern ve demokratik nitelikteki karakterini dikkatlere sunmaktadır. Anayasa metninde, özellikle, 1919 devriminin liderleri tarafından esas alındığı ifade edilen “Hak, gücün (iktidarın) üstünde, millet ise devletin üstündedir.” fikrine dayanılması ve iktidarın barışçıl yollarla devrine yönelik inançlardan söz edilmesi, anayasanın modern ve demokratik nitelikteki bu karakterinin anayasa metninde kalmayacağı yönünde ümit vaat eder niteliktedir. Ancak önemle belirtilmelidir ki; demokratik bir anayasanın hazırlanması ve belirli usuller çerçevesinde yürürlüğe konulmasından daha önemli olan husus, demokratik bir uygulamadır. Bu sebeple Mısır ve Mısırlılar için daha önemli olanı; bir başka ifadeyle, demokratik bir uygulama ile yazılı metinde yansıtılmaya çalışılan iradenin hayata geçmesini temenni etmek gerekir.

³⁸ Anayasa türlerinin tanımları için bkz.: Kemal Gözler, *Anayasa Hukukuna Giriş*, Bursa, 2007, s. 15-16.

³⁹ Bkz.: *2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası*, m. 226.

⁴⁰ Asli kurucu iktidarın tanımı ve özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Gözler, s. 30.

⁴¹ Bkz.: *2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası*, m. 143, 163. Ayrıca yarı-başkanlık sistemi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Gözler, s. 99.

Kaynakça

- Görgün, Hilal: “Rifâa et-Tahtâvî,” *DİA*, C. XXXV, s. 95, (Çevrimiçi) <http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c35/c350068.pdf>, 30.11.2016.
- Gözler, Kemal: *Anayasa Hukukuna Giriş*, Bursa, 2007.
- Kutluoğlu, M. Hanefi: “Kavalalı Mehmed Ali Paşa,” *DİA*, C. XXV, s. 62, (Çevrimiçi) <http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c25/c250040.pdf>, 30.11.2016.

Diğer Elektronik Kaynaklar:

- 2014 Mısır Arap Cumhuriyeti Anayasası,
1. <http://www.egyptembassy.net/media/consttt-20141.pdf>
 2. https://www.constituteproject.org/constitution/Egypt_2014.pdf?lang=ar
 3. http://egelections-2011.appspot.com/Dostour/Dostour_update2013.pdf
 4. <http://www.sis.gov.eg/Newvvr/Dustor-en001.pdf>
 5. https://www.constituteproject.org/constitution/Egypt_2014.pdf
 6. <http://www.elwatannews.com/news/details/326533>
 7. <https://ar.wikipedia.org/wiki>
 8. <https://www.youtube.com/watch?v=9IPL9MDASa0>
 9. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Eloquent_Peasant
 10. <http://www.touregypt.net/featurestories/peasant.htm>,

EK
2014 MISIR ARAP CUMHURİYETİ ANAYASASI⁴²

BAŞLANGIÇ

Bismillahirrahmanirrahîm

Bu, bizim anayasamızdır.

Mısır, Nil'in Mısırlılara ve Mısırlıların insanlığa hediyesidir.

Mısır (Arap Mısır'ı), eşsiz konumu ve tarihiyle, tüm dünyanın kalbidir; dünya medeniyet ve kültürlerinin buluşma noktası, deniz taşımacılığı ve ulaşımın kavşağıdır; Akdeniz'de Afrika'nın başı ve buranın en büyük nehri olan Nil'in denize döküldüğü yerdedir.

Mısır, Mısırlılar için ölümsüz bir vatan ve tüm insanlara barış ve sevgi mesajıdır. Tarihin başından beri insan vicdanının ilk ışıkları, atalarımızın kalplerinde doğup geliştirdi ki onların iyi niyeti, Nil'in kıyılarındaki Mısırlıların hayatlarını düzenleyip tanzim eden ilk merkezî devletimizi kurmayı sağlamıştır. Atalarımız burada inanılmaz medeniyet harikaları vücuda getirmiş ve dünya henüz üç semavi dini tanımadan evvel atalarımızın kalpleri gökyüzüne (semâya) yönelmiştir.

Mısır, dinlerin beşiği ve dinleri meydana getiren zaferin sancağıdır.

Bu topraklarda, Musa Peygamber –ki Allah onunla konuştu– büyüdü ve Sina Dağında Allah'ın vahyi Musa Peygamberin kalbinde ışıldı ve ilahi mesaj (vahiy) indi.

Bu topraklarda, Mısırlılar Bakire Meryem ve bebeğini bağrılarına bastılar ve İsa'nın kilisesinin savunmasında binlerce şehit verdiler.

Peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed (Salat ve selam onun üzerine olsun) yüce ahlakı tamamlamak için tüm insanlığa gönderildi, gönüllerimiz ve aklımız İslam'ın ışıklarına açıldı. Bizler, Allah için savaştığımız yeryüzündeki en iyi askerler idik ve bizler, gerçeği (hakkın mesajını) ve dinî ilimleri tüm dünyaya yaydık.

Mısır, öyle bir vataştır ki, bizim onun içinde yaşadığımız kadar o da bizim içimizde yaşamaktadır.

Modern çağda, zihinler aydınlatıldı, insanlık olgunlaştı, milletler ve halklar bilim yolunda geliştirdi, özgürlük ve eşitlik sancağı altındaki sayıları arttı. Mehmed Ali, devletin direği ulusal bir ordu ile birlikte modern Mısır devletini kurdu. Rifâa, el-Ezher'in oğlu (el-Ezherli Rifaa anlamında), bu vatanın halkın mutluluğunu paylaştığı bir yer olmasını diledi ve bu yönde çağrıda bulundu.

Biz Mısırlılar, gelişim hızına ayak uydurmak için gayret sarf ettik ve şehitler verdik, birçok ayaklanma ve devrim hareketlerinde fedakarlık gösterdik, tâ ki vatansever ordumuz bağımsızlığını yeniden kazanmak üzere Mısır ve herkes için özgürlük, insan onuru ve sosyal adalet çağrısıyla yapılan “25 Ocak-30 Haziran” Devriminde halkın ezici iradesiyle ayağa kalkana kadar.

En büyük temsilcileri Ahmed Arabi, Mustafa Kâmil ve Muhammed Ferid olan bu devrim, en büyük temsilcileri Ahmed Arabi, Mustafa Kâmil ve Muhammed Ferid olan milli mücadelemizin devamı niteliğinde olup modern tarihimizdeki iki büyük devrimin doruk noktasıdır:

⁴² Tercümede esas alınan Arapça metin için bkz.: <http://www.sis.gov.eg/Newvtr/consttt%202014.pdf>, (Çevrimiçi) 02.06.2016; İngilizce metinler için bkz.: <http://www.sis.gov.eg/Newvtr/Dustor-en001.pdf> ve https://www.constituteproject.org/constitution/Egypt_2014.pdf, (Çevrimiçi) 02.06.2016.

Mısır'ı ve Mısırlıları İngiliz himayesinden kurtarmış olan 1919 devrimi, halkın tamamı için vatandaşlık ve eşitlik ilkesini getirdi. Bu devrimin lideri Sa'd Zağlûl ve onun halefi Mustafa en-Nahas, "Hak, gücün (iktidarın) üstünde, millet ise devletin üstündedir." fikrini savunarak demokrasi yolunda yürüdüler. Devrim esnasında Talat Harb, milli ekonominin temelini attı.

Cemal Abdunnasır önderliğindeki halk iradesi tarafından benimsenen 23 Temmuz 1952 Devrimi, kuşakların yabancı güçlerin tahliyesi ve bağımsızlığa dair rüyasını gerçekleştirdi. Böylece Mısır, Arap bağıllığını kanıtladı, Afrika kıtası ve İslam dünyasına açıldı, kıtalar karşısında kurtuluş hareketlerini destekledi ve kalkınma ve sosyal adalet yolunda sağlam adımlar attı.

Bu devrim, Mısır vatanserverliğinin devrimci yürüyüşünün bir uzantısını temsil eder ve Mısır halkı ile onların güven ve vatani koruma sorumluluğunu taşıyan ordusu arasındaki güçlü bağı pekiştirir. Bu sayede yakın tarihimizdeki 1956 üçlü saldırı bozgunu ile Başkan Sedat'ı önemli bir konuma taşıyan şanlı Ekim zaferi dahil olmak üzere en büyük savaşlarımızda zafer elde ettik.

İnsanlık tarihinin en büyük devrimleri ile karşılaştırıldığında, 25 Ocak-30 Haziran Devrimi, on milyonlarca olduğu tahmin edilen yüksek oranda halk katılımı, daha parlak gelecek peşinde koşan gençliğin önemli rolü, daha geniş vatanserver ve insani ufuklara ulaşmak için ideoloji ve sınıfı aşan kitleler, halkın ordusunun halkın iradesini koruma şekli ve el-Ezher ile vatanserver kilisenin sunduğu nimetler dolayısıyla eşsiz bir devrimdir. Ayrıca bu devrim; barışseverlik, birlikte sosyal adalet ve özgürlüğü sağlamaya yönelik emeller dolayısıyla da eşsiz bir devrim niteliğindedir.

Bu devrim, hem bir iz hem de iyi bir işarettir; hala mevcut olan geçmişten bir iz ve bütün insanlığın arzuladığı gelecekte iyi bir işaret.

Dünya; Doğu ve Batı, Kuzey ve Güney arasındaki çıkar çatışmalarıyla paramparça edilmiş bu devrin son yapıklarını çevirmek üzeredir; halklar ve sınıflar arasında anlaşmazlıkların ve savaşların patlak verdiği bir devir, Allah'ın korumamız için bize emanet ettiği yeryüzünde insanlığın ve hayatın varlığını tehdit eden tehlikelerin arttığı bir devir. İnsanlığın adalet ve hakların hakim olduğu, özgürlük ve insan haklarının korunduğu yeni bir dünya inşa etmek için olgunluk döneminden bilgelik dönemine ilerleyerek geçmeyi umut ettiği gibi biz Mısırlılar; devrimimizin, yeni bir insanlık tarihi yazmaya yönelik katkılarımızın başlangıcı olduğuna inanmaktayız.

Bizler, geçmişi bir ilham kaynağı şeklinde kullanarak bugünü canlandırma ve geleceğe giden yolumuzu oluşturma yeteneğini haiz olduğumuza inanmaktayız. Bizler, bu vatani yükseltme ve onunla beraber yükselme yeteneğini haiziz.

Bizler, her vatandaşın güven ve emniyet içinde bu vatanda yaşama hakkına sahip olduğuna ve bugün olduğu gibi gelecekte de bu hakka sahip olacağına inanırız.

Bizler; bir yol, gelecek ve yaşam şekli olarak demokrasiye, siyasal çoğulculuğa ve iktidarın barışçıl yollarla devrine inanmaktayız. Bizler, halkın kendi geleceğini belirleme hakkını savunmaktayız. Mısır halkı, meşruiyetin tek kaynağıdır. Özgürlük, insan onuru ve sosyal adalet her vatandaşın hakkıdır. Bu bağımsız vatandaki hakimiyet, bizlere ve gelecek nesillerimize aittir.

Bizler şimdi müreffeh bir birleşik toplum için nesillerin rüyasını hayata geçiren bir Anayasa ve bireyler ve toplum için bugüne ve geleceğe dair emelleri gerçekleştiren adil bir devlet tasarlamaktayız.

Bizler şimdi sivil bir hükûmetle modern demokratik bir devlet inşasını tamamlayan bir Anayasa yazmaktayız.

Bizler rüşvet ve zulmü engelleyen, İhtiyar Fasih Çiftçi zamanından bugünkü ihmal kurbanları

ve devrim şehitlerine kadar geçmişin yaralarını saran ve uzun süredir adaletsizliğin ıstırabını çeken halkımızı rahata erdiren bir Anayasa yazmaktayız.

Bizler İslam Şeriat kurallarının, yasamanın temel kaynağı olduğunu ve bunların yorumlanması için referansın Yüksek Anayasa Mahkemesinin toplanan kararlarındaki ilgili metinler olduğunu savunan bir Anayasa yazmaktayız.

Bizler, bizim için geleceğe giden yolu açan ve yazılmasına ve kabul edilmesine iştirak ettiğimiz İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile uyumlu olan bir Anayasa yazmaktayız.

Bizler; özgürlüğümüzü ve milletimizi, kendisini veya milli birliğimizi tehdit eden her türlü tehlikeden koruyan bir Anayasa yazmaktayız.

Bizler, herhangi bir ayırım yapılmaksızın hak ve yükümlülükler hususunda hepimizi eşit tutan bir Anayasa yazmaktayız.

Bizler; (kadın ve erkek) vatandaşlarız, bizler Mısırlı halkız, bağımsız bir ülkede egemen güçleriz, bu bizim irademizdir ve bu, bizim devrimimizin anayasasıdır.

Bu, bizim Anayasamızdır.

BİRİNCİ BÂB: DEVLET

MADDE 1

Mısır Arap Cumhuriyeti bağımsız, birleşik, hiçbir parçasından vazgeçilemez bölünmez bir devlettir. Hukuk kuralları ve vatandaşlık esasına dayanan demokratik cumhuriyet sistemine bağlıdır.

Mısır halkı entegrasyonunu ve birliğini geliştirmek isteyen Arap ulusunun bir parçasıdır. Mısır; İslam dünyasının bir parçasıdır, Afrika kıtasına ait olup Asyalı tarafına değer verir ve beşeri uygarlık inşa etmeye katkıda bulunur.

MADDE 2

Devletin dini İslam, resmi dili Arapçadır. İslam Şeriat kuralları, yasamanın ana kaynağıdır.

MADDE 3

Mısırlı hristiyan ve musevilerin hristiyan ve musevi kuralları; kendi ruhani liderlerinin seçilmesi, diyanet işleri ve kişisel statülerini (ahval-i şahsiye) düzenleyen kanunlaştırmanın ana kaynağıdır.

MADDE 4

Egemenlik, yalnızca onu koruyacak ve uygulayacak halka aittir. Halk; iktidarın kaynağıdır ve bu Anayasada belirtildiği gibi eşitlik, adalet ve vatandaşlar arasında eşit fırsat ilkelerine dayanan milli birliklerinin koruyucusudur.

MADDE 5

Siyasi sistem, bu Anayasada belirtildiği gibi, parti ve siyasi çoğulculuk, iktidarın barışçı yollarla el değiştirmesi, erkler ayrılığı ve erklerin dengesi, yetki ve sorumluluk arasındaki kaçınılmaz uyum, insan hakları ve özgürlüklerine saygı esasına dayanır.

MADDE 6: Vatandaşlık, Mısırlı bir baba veya Mısırlı bir anneden doğan herkesin hakkıdır. Yasal olarak tanınmak ve kişisel bilgilerini kanıtlayan resmi evrakları elde etmek, yasalarla düzenlenen ve garanti altına alınan bir haktır.

Vatandaşlığın kazanılmasına dair koşullar, yasalarla belirlenir.

İKİNCİ BÂB: TOPLUMUN TEMEL ÖGELERİ

BİRİNCİ FASIL: TOPLUMSAL ÖGELER

MADDE 7

El-Ezher, kendi işlerinde münhasır yetkisi olan bağımsız İslamî bir kurumdur. Bu kurum, dinî bilimler ve İslami meselelerde ana referanstır. Bu kurum, İslam'a davet etmenin yanı sıra Mısır'da ve tüm dünyada Arap dilini ve dinî bilimleri yaymaktan da sorumludur.

Devlet, amaçlarını gerçekleştirebilmesi için bu kuruma yeteri kadar finansal ödenek sağlar.

El-Ezher'in Büyük Şeyh'i bağımsızdır ve azledilemez. Kıdemli Alimler Konseyi'nin üyeleri arasından Büyük Şeyh'in atama metodu kanunla düzenlenir.

MADDE 8

Toplum, sosyal dayanışma esasına dayanır.

Devlet, sosyal adaleti ve bütün vatandaşlara, kanunlarda düzenlendiği şekilde, iyi bir hayat sağlamak amacıyla sosyal dayanışmayı gerçekleştirecek araçları sağlar.

MADDE 9

Devlet, ayırım gözetmeksizin bütün vatandaşlar için eşit fırsatlar sağlar.

MADDE 10

Aile, toplumun çekirdeğidir ve din, ahlak ve vatanseverlik üzerine kurulur. Devlet, ailenin uyumu, istikrarı ve değerlerinin kurulmasını sağlar.

MADDE 11

Devlet, bu Anayasa'nın hükümlerine uygun olarak medeni, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel haklarda kadın ve erkek arasındaki eşitliği sağlar.

Devlet, kanun ile düzenlendiği şekilde, Temsilciler Meclisi'nde kadınların uygun temsili sağlayacak gerekli tedbirleri alır. Devlet, ayırım yapmaksızın, kadınların devlette kamu ve yüksek idari görevler yapma ve yargı organları ve adli makamlara atanma haklarını garanti eder.

Devlet, her türlü şiddete karşı kadınları korur ve kadınların aile görevleri ile çalışma koşulları arasında denge kurmasına imkan sağlar.

Devlet, anneliği, çocukluğu, geçimini sağlayan kadınları, yaşlı ve (şiddetli) ihtiyaç sahibi kadınları korur ve bakımını sağlar.

MADDE 12

Çalışmak, devletin garanti ettiği bir hak, görev ve onurdur. Çalışmaları yürütmek zorunda olanların temel haklarına hanel gelmeksizin, kanunun gerektirdiği ve belirli bir süre uygun bir bedel karşılığında kamu hizmetinin yapılması gereken haller dışında, hiçbir vatandaş zorla çalıştırılmaz.

MADDE 13

Devlet, işçi haklarını korumayı taahhüt eder ve üretim sürecinin her iki tarafı arasında dengeli bir iş ilişkisi kurmaya çalışır. Ayrıca toplu müzakereler için gerekli araçları sağlar, iş risklerine karşı işçileri koruma üzerine çalışmalar yapar, iş sağlığı ve güvenliğine dair koşulların yerine getirilmesini sağlar, keyfi işten çıkarmayı engeller. Yukarıda bahsi geçen hususların tamamı, kanunlarla düzenlendiği şekildedir.

MADDE 14

Kamu görevi, önyargı veya kayırma olmaksızın, bütün vatandaşlar için liyakat esasına dayalı bir haktır. Kamu görevi, halka hizmet etme görevi olarak kabul edilir. Devlet, kamu görevlilerinin haklarını ve onların korunmasını garanti eder, kamu görevlilerinin görevlerini halkın menfaatlerine uygun olarak yapmasını sağlar. Kamu görevlileri, kanunla belirtilen haller dışında disiplin suçu olmaksızın azledilemezler.

MADDE 15

Barışçıl grev yapmak, kanunla düzenlenen bir haktır.

MADDE 16

Devlet, vatanın şehitlerini onurlandırır; devrimin yaralılarının, yaralı savaşçıların, savaşta ve bunun eşdeğerlerinde kaybolanların ailelerinin, güvenlik operasyonlarında yaralananların, bunların eşlerinin yanı sıra anne-baba ve çocuklarının bakımını yapar, bunların hepsi için iş imkanı sağlamaya gayret eder. Yukarıda bahsi geçen hususların tamamı, kanunlarla düzenlendiği şekildedir.

MADDE 17

Devlet, sosyal sigorta hizmetleri vermeyi taahhüt eder.

Sosyal sigorta sisteminden faydalanmayan bütün vatandaşlar; iş göremezlik, yaşlılık veya işsizlik durumunda kendilerine ve ailelerine destek olamamaları durumunda, iyi bir yaşam sağlamak için sosyal güvenlik hakkına sahiptir.

Devlet; kanuna uygun olarak küçük çiftçilere, tarım işçilerine, balıkçılara ve gayri resmi iş gücüne uygun emeklilik sağlamaya çalışır.

Sosyal sigorta ve emeklilik fonlarının, kamu fonlarına sağlanan korumanın tüm şekil ve yönlerine sahip özel fonlar olduğu kabul edilir. Bu fonlar, getirileriyle birlikte bunlardan yaralanan kimselerin hakkıdır; bunlar güvenli bir şekilde yatırım yapılır ve kanuna uygun olarak bağımsız bir kuruluş tarafından yönetilir.

Devlet, sosyal sigorta ve emeklilik fonlarını garanti eder.

MADDE 18

Her vatandaş, sağlık hakkına ve kalite standartlarına uygun olarak kapsamlı sağlık hizmeti hakkına sahiptir. Devlet, halka sağlık hizmeti veren kamu sağlık kuruluşlarını korur ve destekler, onların adil coğrafi dağılımı ve verimliliğini artırır.

Devlet, uluslararası standartlara uygun şekilde kademeli olarak artan Gayri Safi Milli Hasıla'nın yüzde üçünden az olmamak kaydıyla hükümet harcamalarının belirli bir yüzdesini sağlık giderlerine tahsis eder.

Devlet, bütün Mısırlılar için tüm hastalıkları kapsayan kapsamlı bir sağlık sigorta sistemi kurar. Vatandaşların gelir oranları esas alınmak suretiyle katkı paylarına katılımı veya muafiyeti kanunla düzenlenir.

Tehlike veya yaşamı tehdit eden durumlarda, her hangi bir insana herhangi bir tıbbi tedavi uygulamayı reddetmek suçtur.

Devlet, hekimlerin, hasta bakıcıların ve sağlık sektörü çalışanlarının koşulları iyileştirir.

Bütün sağlık kuruluşları, bunun yanı sıra sağlıkla ilgili ürünler, malzemeler ve reklam araçları

devlet kontrolüne tabidir. Devlet, kanuna uygun sağlık hizmeti verme hususunda özel ve gayri resmi sektörlerin katılımını teşvik eder.

MADDE 19

Her vatandaş eğitim hakkına sahiptir. Eğitimin amacı; Mısırlı'nın karakterini (ahlakı) inşa etmek, milli kimliği korumak, bilimsel düşünme metodunu kökleştirmek, yetenekleri geliştirmek, yeniliği teşvik etmek, kültürel ve manevi değerleri yerleştirmek, vatandaşlık, hoşgörü ve ayrımcılık yasağı kavramlarını kurmaktır. Devlet, eğitim müfredatı ve metotlarında eğitimin hedeflerini gözlemler ve uluslararası kalite standartlarına uygun olarak eğitim sağlar.

Eğitim, ikinci kademe veya denginin sona kadar zorunludur. Devlet, devletin eğitim kurumlarında çeşitli kademelerde kanuna göre ücretsiz eğitim sağlar.

Devlet, uluslararası standartlara uygun şekilde kademeli olarak artan eğitime, en az Gayri Safi Milli Hasıla'nın yüzde dördü değerinde olmak üzere hükümet harcamalarının belirli bir yüzdesini tahsis eder.

Devlet, tüm kamu ve özel okullar ile enstitülerinin eğitim politikalarına uymasını sağlamak için eğitimi denetler.

MADDE 20

Devlet, mesleki eğitimin yanı sıra teknik ve teknolojik eğitimi de teşvik eder ve geliştirir, iş piyasasının ihtiyaçlarına ve uluslararası kalite standartlarına uygun olarak bunların bütün modellerini genişleterek yayar.

MADDE 21

Devlet; üniversitelerin, bilimsel akademiler ve dil bilimi akademilerinin bağımsızlığını taahhüt eder, uluslararası kalite standartlarına uygun olarak üniversite eğitimi sağlar. Kanuna göre devlet üniversiteleri ve enstitülerinde ücretsiz üniversite eğitimi sağlar ve geliştirir.

Devlet, uluslararası standartlara uygun şekilde kademeli olarak artan üniversite eğitimine, en az Gayri Safi Milli Hasıla'nın yüzde ikisi değerinde olmak üzere hükümet harcamalarının belirli bir yüzdesini tahsis eder.

Devlet, kar amacı gütmeyen sivil üniversitelerin kurulmasını teşvik eder, özel ve sivil üniversitelerde eğitim kalitesini garanti eder, bu üniversitelerin uluslararası kalite standartlarına uygun olmasını ve kendi eğitim ve araştırma kadrolarını oluşturmalarını sağlar, eğitim ve araştırma faaliyetinin gelişimi için harcanan giderlerinin nitelikli oranını karşılar.

MADDE 22

Öğretmenler, fakülte üyeleri ve onların asistanları; eğitimin en önemli destekçileridir. Devlet, onların akademik yeterliliklerini ve mesleki becerilerini geliştirmeyi garanti eder, eğitim kalitesini sağlamak ve eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için maddi ve manevi haklarını korur.

MADDE 23

Devlet bilimsel araştırma özgürlüğünü sağlar, milli egemenliği gerçekleştirmek ve bilgi ekonomisini kurmak için bir araç olarak bilimsel araştırma enstitülerini teşvik eder. Devlet, araştırmacılar ve mucitler için maddi destek sağlar, bilimsel araştırmalara en az Gayri Safi Milli Hasıla'nın yüzde biri değerinde olmak üzere -uluslararası standartlara uygun hale gelene kadar kademeli olarak artacak şekilde- hükümet harcamalarının belirli bir yüzdesini tahsis eder.

Devlet, bilimsel araştırmaların gelişiminde Mısırlı gurbetçilerin katılımı ve özel sektörlerin katkıları için etkili araçları sağlar.

MADDE 24

Arapça, din eğitimi ve milli tarih; kamu ve özel üniversite öncesi eğitimin bütün kademelerinde temel derslerdir. Üniversiteler; insan haklarını, çeşitli akademik disiplinlerin mesleki değerlerini ve ahlak kurallarını öğretir.

MADDE 25

Devlet, her yaşta vatandaşlar arasında alfabetik ve sayısal cehaleti ortadan kaldırmak için kapsamlı bir plan hazırlar ve belirli bir zaman çizelgesi içerisinde sivil toplum örgütleri ile bunun uygulama mekanizmalarını geliştirir.

MADDE 26

Sivil ünvanların oluşturulması yasaktır.

İKİNCİ FASIL: EKONOMİK ÖGELER**MADDE 27**

Ekonomik sistem, yoksulluğu ortadan kaldırmak, işsizlik oranlarını artırmak, yaşam standardını ve milli ekonominin reel büyüme oranını artırmak amacıyla sosyal adalet ve sürdürülebilir kalkınma yoluyla refah sağlamayı hedefler.

Ekonomik sistem; çeşitli mülkiyet tipleri garanti eden, paydaşların menfaatleri arasında denge kuran, işçi haklarını ve tüketicileri koruyan düzenlenmiş bir ekonomi bağlamında iyi yönetim standartlarına ve şeffaflığa bağlıdır, rekabeti destekleyici hususları geliştirir, yatırımı teşvik eder, dengeli coğrafi, sektörel ve çevresel büyümeyi sağlar, tekelci uygulamaları yasaklar, finansal ve ticari dengeler ile adil vergi sistemini korur.

Sosyal açıdan, ekonomik sistem fırsat eşitliği ve kalkınma giderlerinin adil dağılımını sağlar, kanuna göre devlet kurumlarında her ücretli çalışan için iyi bir yaşam sağlayacak asgari bir ücret ve emeklilik ile maksimum bir ücretin ayarlanması suretiyle gelirler arasındaki farklılıkları azaltır.

MADDE 28

Ekonomik üretim, hizmet ve bilgi tabanlı faaliyetler, milli ekonominin ana öğeleridir. Devlet; onları korumayı, rekabeti artırmayı, yatırımları çekecek bir ortam sağlamayı taahhüt eder, üretimi artırma, ihracatı teşvik etme ve ithalatı düzenleme üzerinde çalışır.

Devlet her alanda küçük ve orta ölçekli işletmelere özel önem verir, kayıt dışı ekonomiyi düzenleme ve iyileştirme üzerinde çalışır.

MADDE 29

Tarım, ekonominin temel ögesidir.

Devlet, tarım arazisini genişletir, korur ve bu topraklar üzerine yapılan tecavüzleri suç kapsamına sokar. Devlet, kırsal alanları geliştirir, nüfusunun yaşam standartlarını artırır, onları çevresel risklerden korur, tarımsal ve hayvansal üretimi geliştirmeye çalışır, bunlara dayalı endüstriye teşvik eder.

Devlet, tarımsal ve hayvansal üretim koşullarını belirler, tarım birlikleri, sendikaları ve dernekleri ile anlaşarak çiftçiler için kâr marjı oluşturan uygun fiyatlarla temel tarım ürünlerini satın alır. Devlet ayrıca ıslah edilen toprakların belirli bir oranını küçük çiftçilere ve genç mezunlara tahsis eder. Bahsi geçen hususlar, kanunla düzenlenir.

MADDE 30

Devlet; ekosistemi tehlikeye atmaksızın balıkçıları koruduğu, desteklediği ve güçlendirdiği gibi kanunla düzenlendiği şekilde balık kaynaklarını da korur.

MADDE 31

Siber güvenlik, ekonomik sistem ve milli güvenliğin ayrılmaz bir parçasıdır. Devlet, kanunla düzenlendiği şekilde onu korumak için gerekli tedbirleri alır.

MADDE 32

Doğal kaynaklar halka aittir. Devlet doğal kaynakları korur ve etkin bir şekilde işletir, onları tüketemez, gelecek nesillerin doğal kaynaklar üzerindeki haklarını gözetir.

Devlet, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını en iyi şekilde yapar, onlar üzerine yatırımı ve ilgili bilimsel araştırmaları teşvik eder. Devlet ekonomik fizibiliteye göre ham madde üretimini ve katma değerlerini artırmayı teşvik eder.

Kamu mallarının atılması yasaktır. Doğal kaynakların işletilme hakkı ve kamu hizmeti imtiyazları, 30 yılı aşmayacak bir süre için kanuna dayalı olarak verilir.

Madenleri, küçük maden ocaklarını ve tuzlayı işletme hakkı, on beş yılı aşmayacak bir süre için kanuna dayalı olarak verilir.

Kanun, kuralları ve prosedürleri düzenlemesinin yanı sıra devletin özel mülkiyetinin atılmasına dair hükümleri de belirler.

MADDE 33

Devlet, üç tip mülkiyeti korur: kamu, özel ve kooperatif.

MADDE 34

Kamu malları, dokunulmaz ve bunlar üzerindeki haklar ihlal edilemez. Kamu mallarının korunması, kanuna çerçevesinde bir görevdir.

MADDE 35

Özel mülkiyet korunur ve bunlar üzerindeki miras hakkı güvence altına alınmıştır. Kanunda belirlenen durumlar ve mahkeme kararı olmaksızın bunlar üzerine vesayete müsaade edilmez. Kamulaştırmaya sadece kamu yararı durumunda izin verilir ve bunun karşılığında kanun çerçevesinde peşin olarak adil bir bedel ödenir.

MADDE 36

Devlet, topluma ve ekonomiye hizmet hususunda sosyal sorumluluk üstlenen özel sektörü teşvik eder.

MADDE 37

Kooperatif mülkiyeti korunur. Devlet, kooperatiflere özen gösterir ve onların korunması, desteklenmesi ve bağımsızlıklarını kanunla garanti altına alır.

Mahkeme kararı olmaksızın kooperatifleri ya da yönetim kurullarını feshetmek yasaktır.

MADDE 38

Vergi sistemi, diğer kamusal yükümlükler gibi devletin kaynaklarını geliştirmeyi, sosyal adaleti sağlamayı ve ekonomik gelişmeyi hedefler.

Kamusal vergiler, kanun olmaksızın ihdas edilemez, değiştirilemez veya kaldırılamaz. Bu vergilerden muafiyet, sadece kanunla belirlenen durumlarda mümkündür. Hiç kimse, kanunla belirlenen durumlar dışında vergi veya ücret ödemeye zorlanamaz.

Vergi ihdas etmede gözetilen birden fazla kaynak vardır. Kademeli çok katmanlı vergiler, bireylerin gelirlerine kendi finansal durumlarına göre uygulanır. Vergilendirme sistemi, ağır iş sanayilerininin teşvikini, bunların ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini garanti eder.

Devlet, vergilendirme sistemini iyileştirerek geliştirir ve vergi toplama hususunda verimliliği, kolaylığı ve kontrolü sağlayan modern sistemler ihdas eder. Vergi, ücret ve diğer devlet gelirlerinin toplanmasına yönelik yöntem ve araçlar ile bunların devlet kamu hazinesine yatırılan miktarları kanunla belirlenir.

Vergi vermek bir görev; vergi kaçırmak ise suçtur.

MADDE 39

Tasarruf, devlet tarafından korunan ve teşvik edilen bir görev olup devlet kanunlar çerçevesinde tasarrufu garanti eder.

MADDE 40

Genel müsadere yasaktır.

Özel müsadereye, mahkeme kararının olduğu durumlar dışında, izin verilmez.

MADDE 41

Devlet, mevcut kaynaklar ve nüfus büyüme oranları arasında denge kurmayı hedefleyen bir nüfus programı uygular. Devlet, insan kaynaklarına yatırımları artırır ve sürdürülebilir gelişmeyi sağlama çerçevesinde bu kaynakların özelliklerini geliştirir.

MADDE 42

İşçilerin, kanun çerçevesinde işletmelerin kar ve yönetimlerinde payları vardır. İşçiler üretimi artırır, üretim birliklerinin kendi planlarını uygularlar. Üretim araçlarını korumak milli bir görevdir.

İşçiler, kamu sektörü birimlerinin yönetim kurulunun seçilmiş üyelerinin yüzde ellisi tarafından temsil edilir. Kamu işletmesi sektörü şirketlerinin yönetim kurulundaki işçilerin temsili kanuna tabidir.

Kanun; tarım, sanayi ve el sanatları kooperatiflerinin yönetim kurullarındaki küçük çiftçiler ve sanatkarların en az yüzde seksen temsili düzenler.

MADDE 43

Devlet, Süveyş Kanalını korur, geliştirir ve Devlet tarafından kabul edilen uluslararası bir su yolu olarak onu korur. Ayrıca devlet, seçkin bir ekonomik merkez olarak Kanal sektörünü geliştirir.

MADDE 44

Devlet Nil Nehrini ve Mısır'ın bu nehrin üzerindeki haklarını korur, nehrin kullanımını en üst düzeye çıkararak düzenler ve nehrin suyunu kirletmekten ve israf etmekten kaçınır. Ayrıca devlet yeraltı suyunu korur, suyun güvenliği için gerekli araçları sağlar ve bu konuda bilimsel araştırmaları destekler.

Her vatandaş, Nil Nehrinden yararlanma hakkına sahiptir. Nehrin kıyısı ve çevresine zarar vermek yasaktır. Devlet, kanun çerçevesinde, Nil Nehrine yönelik her tecavüzü ortadan kaldırmayı garanti eder.

MADDE 45

Devlet; denizlerini, kıyılarını, göllerini, suyollarını ve doğal himayelerini korur. Bunların her birini kirletmek, kötüye kullanmak ve bunlara yönelik tecavüz yasaktır. Her vatandaşın bunlardan yararlanma hakkı vardır.

Devlet, kentlerde yeşil alanları korur ve geliştirir; bitki, hayvan ve balık kaynakları ile nesilleri tehlike altında olanları, kanunlar çerçevesinde, korur ve hayvanlara insani muamele yapılması garanti eder.

MADDE 46

Her birey, sağlıklı, sağlam ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi korumak, milli bir görevdir. Devlet, çevreyi korumak ve zarar verilmemesini sağlamak için gerekli önlemleri alır, sürdürülebilir kalkınma için doğal kaynakların rasyonel kullanımını sağlar ve bunlar üzerindeki gelecek nesillerin haklarını garanti eder.

ÜÇÜNCÜ FASIL: KÜLTÜREL ÖGELER

MADDE 47

Devlet, Mısır medeniyetinin çeşitli dalları ile Mısır kültürel kimliğini korur.

MADDE 48

Kültür her vatandaş için bir haktır. Devlet, bu konuda destek vermeyi ve finansal kapasite, coğrafi konum ya da başka bir husus bakımından herhangi bir ayırım gözetmeksizin halkın farklı kesimlerine çeşitli kültürel materyaller sağlamayı taahhüt eder. Devlet, uzak alanlara ve ihtiyaç sahibi kesimlere özel önem verir.

Devlet, Arapçadan veya Arapçaya yapılan tercümelere teşvik eder.

MADDE 49

Devlet, anıtları korur ve anıtlara dair mekanlara özel önem verir, bunları korur ve onarır, çalınan antika eşyaları geri kazanır, kazı işlemlerini düzenler ve denetler.

Anıtların hediye olarak sunulması veya alışverişi yasaktır.

Anıtlara karşı saldırı veya bunlara yönelik kaçakçılık, zamanaşımına tabi olmayan bir suçtur.

MADDE 50

Fiziksel veya ahlaki olsun, Eski Mısır'a, kıptiliğe veya İslam'a dair bütün farklılıklar ve temel dönüm noktaları dahil olmak üzere Mısır'ın medeniyeti ve kültürel mirası, milli ve beşeri zenginliktir. Devlet, mimari, edebi ve sanatsal olmak üzere bütün farklılıklarıyla çağdaş kültürel zenginliğin yanı sıra bu mirası da muhafaza eder ve sürdürür. Bahsi geçen hususlara karşı herhangi bir saldırı, kanunla cezalandırılan bir suçtur. Devlet, Mısırdaki kültürel çoğulculuğun öğelerini korumaya özel önem verir.

ÜÇÜNCÜ BÂB:

HAK, ÖZGÜRLÜK VE KAMUSAL YÜKÜMLÜLÜKLER

MADDE 51

Onur, her insan için bir haktır ve ihlal edilemez. Devlet, insan onuruna saygı gösterir ve onu korur.

MADDE 52

Her türlü işkence, zamanaşımına tabi olmayan bir suçtur.

MADDE 53

Bütün vatandaşlar kanun önünde eşittir; din, inanç, cinsiyet, köken, ırk, renk, dil, engellilik, sosyal sınıf, politik ve coğrafi bağlılık ya da başka herhangi bir nedene dayalı ayırım yapmaksızın haklar, özgürlükler ve genel yükümlülükler bakımından eşit haklara sahiptirler.

Ayrımcılık, kin ve nefrete tahrik, kanunla cezalandırılan bir suçtur.

Devlet, her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmak için gerekli tedbirleri alır ve kanun, bu amaç için bağımsız bir komisyonun oluşturulmasını düzenler.

MADDE 54

Kişisel özgürlük tabii bir haktır, korunur ve ihlal edilemez. Suçüstü yakalanmış olma dışında aramaya, tutuklamaya, gözaltına almaya veya soruşturma kapsamında talep edilen gerekçeli bir mahkeme kararına dayanması dışında hiç kimsenin özgürlüğü kısıtlanamaz.

Özgürlüğü kısıtlanan herkes, bu kısıtlamanın gerekçeleri hususunda bilgilendirilir, sahip olduğu haklar yazılı olarak bildirilir, derhal akrabaları ve avukatı ile iletişime geçirilir, özgürlüğünün kısıtlanması süresi bakımından yirmi dört saat içerisinde soruşturma makamları önüne getirilir.

Soruşturma, hakkında soruşturma yapılan kişinin avukatı hazır bulunmadan başlayamaz. Avukatı olmayan kişilere, bir avukat tarafından destek verilir. Kanunlarda emredilen prosedürlere göre engelli kişilere gerekli yardım sağlanır.

Diğerlerinin yanı sıra özgürlüğü kısıtlanan herkes, bu faaliyete karşı mahkeme önünde şikayet hakkına sahiptir. Kısıtlamanın yapıldığı tarihten itibaren bir hafta içerisinde şikayet üzerine bir karar verilmelidir; aksi takdirde kişi derhal serbest bırakılır.

Kanun, geçici gözaltına (ihtiyati hapis) alma sebeplerini, süresini ve koşullarını düzenler. Bunun yanı sıra böyle bir geçici gözaltının veya verilen ve infaz edilen bir cezaya ilişkin mahkeme kararının aksine bir nihai karar ile iptal edilmesinin bedelinin devlet tarafından kişiye ödeneceği zararların olduğu durumlar kanunla düzenlenir.

Her durumda, sanık sadece yetkili veya atanmış bir avukatın huzurunda gözaltına alınabildiği suçlar bakımından duruşmaya getirilebilir.

MADDE 55

Tutuklanan, gözaltına alınan veya özgürlüğü kısıtlanan herkese insan onuruna yakışır şekilde muamele yapılır; işkence edilemez, korkutulamaz, zorlanamaz veya maddi ve manevi bir zarar verilemez. Bu kişiler bu amaç için düzenlenmiş yerler dışında, insani olmayan ve sağlık standartları bakımından yeterli olmayan yerlerde tutulamaz veya gözaltına alınamaz.

Yukarıda yer alan hususlardan herhangi birinin ihlali suçtur ve fail kanunlar çerçevesinde cezalandırılır.

Sanık, susma hakkına sahiptir. Yukarıda belirtildiği gibi gözaltına alınan kimse tarafından herhangi birinin baskısı veya tehdidi altında verilen ifade hükümsüz kabul edilir.

MADDE 56

Cezaevi, rehabilitasyon ve ıslah evidir.

Cezaevleri ve gözaltı merkezleri yargı denetimine tabidir. Kişinin onurunu çiğneyen veya sağlığını tehlikeye atan cezaevleri, yasaktır.

Kanun, mahkumları rehabilite ve ıslah edecek, serbest bırakıldıklarında iyi bir yaşam sağlayacak hükümler düzenler.

MADDE 57

Özel yaşam; dokunulmazdır, korunur ve ihlal edilemez.

Telgraf, posta ve elektronik yazışma, telefon görüşmeleri ve diğer iletişim şekilleri dokunul-

mazdır ve bunların güvenliği garanti altına alınmıştır. Bunlar üzerine sadece kanunda belirtilen hallerde belirli bir süre ile gerekçeli mahkeme kararıyla el konulabilir, bunlar ancak bu şartlar altında incelenebilir veya izlenebilir.

Devlet, vatandaşların kamu iletişim araçlarının tamamını kullanmaya yönelik haklarını korur. Bu hak, kanunlarda düzenlendiği şekilde, keyfi olarak kesintiye uğratılamaz, durdurulamaz veya vatandaşlardan esirgenemez.

MADDE 58

Evler dokunulmazdır; tehlike halleri veya yardım çağrısı yapılması hali dışında yer, zaman ve amaç belirten gerekçeli bir yargı kararı olmaksızın girilemez, aranamaz, izlenemez ve dinlenemez. Belirtilen hususların hepsi, kanunda belirtilen hallerde kanunda belirtilen şekilde uygulanır. Evlere girme veya bunları arama üzerine evin sakinleri bilgilendirilir ve buna dair çıkan emre dair belgeye erişimi sağlanır.

MADDE 59

Herkes güvenli yaşama hakkına sahiptir. Devlet, vatandaşlarının ve kendi topraklarında ikamet eden herkesin güvenliğini sağlar.

MADDE 60

İnsan vücudu dokunulmazdır ve buna karşı işlenen herhangi bir saldırı, deformasyon veya yaralama yasa ile cezalandırılan suçtur. Organ ticareti yasaktır; kanunda düzenlenen ve tıp biliminde esas alınan ilkeler çerçevesinde özgür iradeyi yansıtan muvafakat belgesi olmaksızın organ üzerinde herhangi bir tıbbi veya bilimsel deney yapılamaz.

MADDE 61

Doku ve organ bağıışı, hayat için bir armağandır. Herkes, muvafakati veya vasiyet belgesi ile ölümünden sonra veya yaşarken organlarını bağıışlama hakkına sahiptir. Devlet, kanuna uygun olarak organ bağıışlama ve nakline ilişkin kuralları düzenleyen bir mekanizma geliştirir.

MADDE 62

Seyahat, yerleşme ve göç etme özgürlükleri garanti altına alınır.

Hiçbir vatandaş ülke topraklarından kovulamaz veya bu topraklara dönmeleri engellenemez.

Hiçbir vatandaşın ülke topraklarından ayrılması engellenemez. Hiçbir vatandaş, kanunda belirtilen durumlarda belirli bir süre için mahkeme kararı olmaksızın ev hapsinde tutulamaz veya belirli bir yerde ikamet etmesi engellenemez.

MADDE 63

Vatandaşların keyfi olarak zorla yerlerinden çıkarılma şekillerinin hepsi, yasaktır ve zamanaşımına tabi olmayan bir suçtur.

MADDE 64

İnanç özgürlüğü mutlaktır.

Dinî ritüelleri yerine getirme ve semavi dinlerin mensupları için ibadet yerleri kurma özgürlüğü yasayla düzenlenmiş bir haktır.

MADDE 65

Düşünce ve kanaat özgürlüğü garanti altına alınmıştır.

Herkes, görüşlerini yazılı, sözlü, görüntülü ya da başka ifade ve yayım araçlarıyla açıklama hakkına sahiptir.

MADDE 66

Bilimsel araştırma özgürlüğü garanti altına alınmıştır. Devlet, araştırmacı ve mucitleri desteklemeyi, onları korumayı ve icatlarının uygulanması için çaba sarf etmeyi taahhüt eder.

MADDE 67

Sanat ve edebiyata ilişkin yaratma (üretme) özgürlüğü garanti altına alınmıştır. Devlet, sanat ve edebiyatı geliştirmeyi, sanatçı ve yazarları desteklemeyi ve onların eserlerini korumayı ve bunun için gerekli araçları sağlamayı taahhüt eder.

Herhangi bir sanatsal, edebi veya fikri bir çalışmayı durdurmak veya haczetmek için veya bu eserlerin sahiplerine karşı, başsavcılık tarafından olması hali dışında, hiçbir dava açılmaz. Sanatsal, edebi veya fikri eserlerin tanıtımı dolayısıyla işlenen suçlara, özgürlüğü kısıtlayan bir yaptırım uygulanamaz. Bireylerin onurlarını zedeleme veya vatandaşlar arasında ayrımcılık yapma veya şiddete teşvik etme ile ilgili suçların cezaları, kanunla belirlenir.

Bahsi geçen durumlarda mahkeme, uğradığı zararlarına bağlı olarak mağdura verilen tazminata ek olarak suçun mağduruna cezai tazminat ödemeye de mahkum edebilir. Bahsi geçen hususlar, kanuna uygun olarak uygulanır.

MADDE 68

Bilgi, veri, istatistik ve resmi belgeler halkın mülkiyetindedir ve bunların çeşitli kaynaklardan açıklaması, bütün vatandaşlar için devlet tarafından garanti altına alınmış bir haktır. Devlet şeffaf bir şekilde vatandaşlara bunların ulaşılabilirliğini sağlamayı taahhüt eder. Bunları elde etmeye ilişkin kurallar, ulaşılabilirlik ve gizlilik koşulları, mevduat ve depolamaya ilişkin hükümler ve elde edilmesinin reddine karşı şikâyette bulunmaya yönelik kurallar kanunla düzenlenir. Ayrıca bilgi verilmemesi veya kasıtlı olarak yanlış bilgi verilmesine ilişkin cezalar kanunla belirlenir.

Devlet kurumları kullanımda olmayan resmi belgeleri Milli Kütüphane ve Arşivlere emanet eder. Ayrıca kanuna uygun olarak bu belgeleri kaybolmaya ve zarar görmeye karşı korur, bunun yanı sıra modern araçlarla bunları dijital verilere dönüştürür.

MADDE 69

Devlet her alanda fikri mülkiyet haklarının tamamını korur, kanunda düzenlendiği şekilde bu hakları desteklemek ve onların korumasını sağlamak için uzmanlaşmış bir teşkilat kurar.

MADDE 70

Basın, baskı ve gazete, görsel, işitsel ve elektronik yayım özgürlüğü garanti altına alınmıştır. Gerçek veya tüzel kişi olsun, kamu ya da özel kişi olsun her Mısırlı gazete çıkarma, görsel, işitsel ve dijital medya kanalları kurma hakkına sahiptir.

Gazeteler, kanunda öngörüldüğü şekilde bildirimde bulunmak suretiyle yayımlanabilir. Kanun, görsel ve radyo yayım istasyonlarını, çevrimiçi (online) gazeteleri kurma ve bunlara sahip olma prosedürlerini düzenler.

MADDE 71

Mısır gazeteleri ve medya kanallarını herhangi bir şekilde sansürlemek, haczetmek, durdurmak

veya kapatmak yasaktır. Savaş ve genel seferberlik hallerinde, istisnai olarak sınırlı bir sansüre tabi olabilirler.

Yayın veya reklam suçlarından dolayı özgürlüğü kısıtlayan ceza uygulanamaz. Şiddete teşvik etme, vatandaşlar arasında ayrımcılık yapma veya insan onurunu çiğneme ile ilgili suçlara dair cezalar kanunla düzenlenir.

MADDE 72

Devlet kamuoyuna ulaşmada eşitlik ve eşit fırsatı garanti etmek ve sosyal menfaatlerin yanı sıra bütün siyasi ve entelektüel görüş ve eğilimlerin sunumu ve tarafsızlığı sağlayacak şekilde devletin sahip olduğu kurum ve medya organlarının bağımsızlığını sağlar.

MADDE 73

Vatandaşlar, kanunda düzenlediği şekilde bildiri sunmak suretiyle herhangi bir türde silah taşımaksızın, kamusal mitingler, marşlar, gösteriler ve her türlü barışçıl protestoları düzenleme hakkına sahiptir.

Barışçıl ve özel toplanma hakkı, önceden bildirmeye ihtiyaç duyulmaksızın, garanti altına alınmıştır. Güvenlik güçleri, bu tür toplantılara (mitinglere) katılamaz, bunları izleyemez veya gizlice dinleyemez.

MADDE 74

Bütün vatandaşlar, kanunda öngörüldüğü şekilde bildirimde bulunulması suretiyle siyasi parti kurma hakkına sahiptir. Din, cinsiyete, ırka, coğrafi konuma veya mezhebe dayalı ayrımcılık esasına göre hiçbir siyasi faaliyet yapılmaz ve hiçbir siyasi parti kurulamaz. Askeri veya yarı askeri tabiatın gizliliği ve demokratik ilkelerine muhalif hiçbir faaliyet yapılamaz.

Siyasi partiler, mahkeme kararı dışında bir yolla feshedilemez.

MADDE 75

Bütün vatandaşlar, demokratik ilkeler temelinde, bildirim üzerine tüzel kişilik kazanabilecek olan sivil toplum dernek ve vakıfları kurma hakkına sahiptir.

Bu dernekler ve vakıflar, kendi işlerini özgürce icra etme yetkisini haizdir. İdari kurumlar, onların işlerine müdahale edemez; onları, yönetim kurullarını veya mütevelli heyetlerini feshedemez. Tüzüğü veya faaliyetleri gizli olan veya gizli olarak yürütülen ya da askeri veya yarı askeri nitelikte olan sivil toplum dernek ve vakıflarının kurulması veya devam etmesi, kanunda düzenlediği şekilde yasaktır.

MADDE 76

Demokratik esaslar üzerine sendika ve federasyonların kurulması, kanunen garanti altına alınmış bir haktır. Sendika ve federasyonlar, tüzel kişilik kazanır; serbestçe kendi işlerini icra etme yetkisini haizdir, kendi üyeleri arasındaki verimlilik düzeyini artırır ve onların hak ve menfaatlerini savunur.

Devlet, sadece mahkeme kararıyla feshi mümkün olan sendika, federasyon ve onların yönetim kurullarının bağımsızlığını garanti eder.

Askeri teşkilat ve polis teşkilatlarında sendika ve federasyon kurulamaz.

MADDE 77

Mesleki sendikalar ve bunların yönetiminin demokratik temeller üzerine kurulması, kanunla düzenlenir; bağımsızlıkları kanun ile garanti altına alınmış, kaynakları kanun ile belirlenmiştir;

üyelerinin kaydedilme şekli ve bu üyeleri etik ve mesleki davranış kuralları çerçevesinde mesleki faaliyetlerini uygulama hususunda davranışlarından sorumlu tutma şekli kanunla düzenlenir.

Hiçbir mesleğin, işlerinin düzenlenmesi ve örgütlenmesi için birden fazla sendikası olamaz. Herhangi bir sendika üzerine kayyum atanamaz. İdari organlar onların işlerine müdahale edemez. Herhangi bir sendikanın yönetim kurulu, mahkeme kararı dışında feshedilemez. Belirli bir mesleğe ilişkin taslak mevzuat üzerinde ilgili sendikanın görüşü alınır.

MADDE 78

Devlet, insan onurunu koruyacak ve sosyal adaleti sağlayacak şekilde vatandaşlarının güvenli, sağlıklı ve elverişli konut hakkını garanti eder.

Devlet, çevresel özellikler uygun ulusal bir konut planı tasarlar ve uygulamasında kişisel ve ortak girişimlerin katkısını sağlar. Devlet ayrıca ülke topraklarının kullanımını düzenler ve şehirler, köyler ve nüfusu dağıtım stratejisine hizmet eden kapsamlı kent planı çerçevesinde temel kamu hizmetlerini sağlar. Bu kamu menfaati ve vatandaşların yaşam kalitesini yükseltecek şekilde uygulanır gelecek nesillerin haklarını korur.

Devlet ayrıca halk sağlığı ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, altyapı ve kamu hizmetlerinin sağlanması ve yeniden yapılanmayı kapsayan plansız gecekondular sorununu ele alacak kapsamlı bir ulusal plan tasarlar. Bunun yanında devlet, belirli bir zaman dilimi içerisinde bu planın uygulanması için gerekli kaynakların sağlanmasını garanti eder.

MADDE 79

Her vatandaş, sağlıklı ve yeterli gıda ve temiz su hakkına sahiptir. Devlet, bütün vatandaşlara gıda kaynakları sağlar. Devlet ayrıca gelecek nesillerin haklarını korumak için sürdürülebilir gıda hakimiyeti sağlar, biyolojik tarımsal çeşitliliği ve yerel bitki türlerini muhafaza eder.

MADDE 80

On sekiz yaş altındaki herkes çocuk sayılır. Her çocuk bir isim, kimlik belgeleri, ücretsiz zorunlu aşı, sağlık ve aile ya da alternatif bakım, temel beslenme, güvenli barınma, din eğitimi, duygusal ve bilişsel gelişim hakkına sahiptir.

Devlet engelli çocukların haklarını, onların rehabilitasyonunu ve topluma entegrasyonunu garanti eder.

Devlet çocukların bakımını sağlar; şiddet, taciz, kötü muamele, ticari ve cinsel sömürünün bütün türlerinden korur.

Her çocuk, altı yaşına kadar bir çocuk merkezinde erken eğitim alma hakkına sahiptir. Eğitimlerini (ilkokul altı yıl ve hazırlık üç yıl) tamamlama yaşından evvel çocukları çalıştırmak veya onları tehlikeye atan mesleklerde çalıştırmak yasaktır.

Devlet ayrıca, mağdur veya tanık olan çocuklar için bir yargılama sistemi geliştirir. Çocukların, kanunda belirtilen haller ve süreler dışında, cezai sorumluluğu yoktur ve gözaltına alınmaz. Kanunda belirtilen hallerin gerçekleştiği durumlarda çocuklara hukuki destek verilir ve yetişkinlerden farklı olarak tahsis edilen uygun yerlerde gözaltına alınır.

Devlet, çocuklara karşı alınan önlemlerde onların menfaatlerini en iyi şekilde sağlamaya gayret eder.

MADDE 81

Devlet engelli ve cücelerin sağlık, ekonomik, sosyal, kültürel, eğlence, spor yapma ve eğitim haklarını garanti eder; onlara iş fırsatları sağlamaya çalışır, iş fırsatlarının belirli bir oranını

onlara tahsis eder, çevrelerini ve kamusal imkanları onların özel ihtiyaçlarına adapte eder. Devlet ayrıca, eşitlik, adalet ve fırsat eşitliği ilkelerine uygun olarak onların diğer vatandaşlarla entegrasyonunu ve siyasi haklarını kullanmasını sağlar.

MADDE 82

Devlet gençlerin ve genç çocukların (delikanlı) bakımını sağlamayı, ayrıca onların kabiliyetlerini keşfetmesine yardımcı olmayı garanti eder; onların kültürel, bilimsel, psikolojik, fiziksel ve yaratıcı becerilerini geliştirir, onları grup ve gönüllü faaliyetler ile kamusal hayata katılıma teşvik eder.

MADDE 83

Devlet yaşlı insanların sağlık, ekonomik kültürel ve eğlence haklarını garanti eder, onlara iyi bir yaşam sağlayacak uygun emeklilik sağlar, onlara kamusal hayata katılmaları için olanak sağlar. Kamusal tesislerin planlanmasında devlet yaşlıların ihtiyaçlarını dikkate alır. Devlet, yaşlı insanların bakımı ile meşgul olacak sivil toplum kuruluşlarını teşvik eder.

Yukarıda bahsi geçen hususlar, kanunda öngörüldüğü şekilde uygulanır.

MADDE 84

Herkes spor yapma hakkına sahiptir. Devlet ve sivil toplum, kabiliyetli sporcuları keşfetmeye ve onlara destek olmaya gayret eder, spor yapmaya teşvik etmek için gerekli önlemleri alır.

Kanun, uluslararası standartlara uygun olarak, spor işlerini ve sporla ilgili sivil toplum kuruluşlarını ve sporla ilgili uyuşmazlıkların çözüm şeklini düzenler.

MADDE 85

Herkes kamu makamlarına, kendi imzası altında, yazılı olarak dilekçe hakkını haizdir. Tüzel kişilik dışında herhangi bir grup adına kamu makamlarına dilekçe yazılamaz.

MADDE 86

Ulusal güvenliği korumak, görevdir. Ulusal güvenliği sürdürmek için tüm tarafların sorumlulukları kanunla garanti altına alınmıştır. Milleti savunmak ve toprakları korumak, bir onur ve kutsal bir görevdir. Askerlik hizmeti, kanuna göre zorunludur.

MADDE 87

Vatandaşların kamusal hayata katılımı, milli bir görevdir. Her vatandaş oy kullanma, seçimler için aday olma ve referandumlarda görüş açıklama hakkına sahiptir. Bu hakların uygulaması kanunla düzenlenir. Kanunda düzenlenen belirli durumlarda, bu görevin yerine getirilmesinden muafiyet olabilir.

Vatandaşın talepte bulunmasına gerek olmaksızın oy kullanma koşullarını karşılayan her vatandaşın adını seçmen veri tabanına girmek, devletin sorumluluğundadır. Devlet ayrıca kanuna uygun olarak periyodik olarak bu veri tabanını temizlemek zorundadır. Devlet referandum ve seçim prosedürlerinin güvenliği, tarafsızlığı ve bütünlüğünü garanti eder. Siyasi amaçlar veya seçim tanıtımı için kamu fonları, devlet kurumları, kamu tesisleri, ibadet yerleri, iş sektörü kurumları, sivil toplum örgütleri ve kurumlarını kullanmak yasaktır.

MADDE 88

Devlet yurt dışında yaşayan Mısırlıları, onların menfaatlerini, haklarını ve özgürlüklerini korur; devlete ve topluma karşı kamu görevlerini yerine getirmelerini sağlar ve milletin gelişimine katkıda bulunmalarını teşvik eder.

Yurt dışında yaşayan Mısırlıların, anayasada öngörülen oy kullanma, oyların sayımı, sonuçların ilan edilmesine dair koşullarla kısıtlanmaksızın kendi özel koşullarına uygun bir şekilde seçim ve referandumlara katılımları kanunla düzenlenir. Bu, seçim ve referandum sürecinin tarafsızlığının ve bütünlüğünün sağlanması koşuluna halel getirmez.

MADDE 89

Her türlü kölelik, zulüm, insanoğlunun zorla sömürülmesi, fuhuş ve insan kaçakçılığının her türü yasaktır ve kanun çerçevesinde suçtur.

MADDE 90

Devlet bilimsel, kültürel, sağlık, sosyal kurumlar ve diğerlerinin kurulması ve desteklenmesi için bağış sistemini teşvik eder, bunların bağımsızlığını sağlar. Bu kurumların işleri, kanun çerçevesinde, bağış yapan kişilerin belirlediği şartlara uygun olarak idare edilir.

MADDE 91

Devlet halkın menfaatlerini, insan haklarını, barış veya adaleti korumak için zulme maruz kalmış herhangi bir yabancıya siyasi savunma hakkı verebilir.

Siyasi mültecilerin iadesi, yasaktır. Yukarıda belirtilen hususların tümü kanuna göre uygulanır.

MADDE 92

Vatandaşların devredilemez nitelikteki şahsi hak ve özgürlüklerinin askıya alınması ve azaltılması kabul edilemez.

Hak ve özgürlüklerin uygulamasını düzenleyen hiçbir kanun, bu hak ve özgürlükleri özüne ve ruhuna dokunacak şekilde sınırlayamaz.

MADDE 93

Devlet, Mısır tarafından onaylanan uluslararası anlaşma, sözleşme ve kongrelerle bağlıdır, bunlar öngörülen koşullara uygun olarak yayımdan sonra kanun hükmünde kabul edilir.

DÖRDÜNCÜ BÂB: HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ

MADDE 94

Devlet yönetiminde hukukun üstünlüğü esastır.

Devlet, kanunla yönetilir. Yargının bağımsızlığı, dokunulmazlığı ve tarafsızlığı hak ve özgürlüklerinin korunması için zorunlu teminatlardır.

MADDE 95

Cezalar şahsidir. Kanunsuz suç ve ceza olmaz ve bir ceza yalnızca mahkeme kararı ile verilebilir. Ceza, sadece kanunun yürürlüğe girmesinden sonra işlenen fiiller için verilir.

MADDE 96

Sanığın kendisini savunma hakkı olduğu adil bir mahkemede suçu kanıtlanana kadar masum sayılması, garanti altına alınmıştır.

Kanunlar, ağır suçlarla ilgili kararların temyizini düzenler.

Devlet, kanuna uygun olarak ve gerektiği şekilde, mağdur, şahit, sanık ve muhbirlerin korumasını sağlar.

MADDE 97

Dava, korunan ve devredilemeyen bir haktır. Devlet, davacılar için yargılamanın erişilebilirliğini ve hızlı yargılamayı garanti eder. Herhangi bir idari faaliyet ya da kararı, yargı kontrolünden muaf tutmak yasaktır. Hiç kimse olağan mahkeme önünde olmaksızın yargılanamaz. Olağanüstü mahkemeler yasaktır.

MADDE 98

Asaleten veya vekâleten savunma hakkı garanti altına alınmıştır. Avukatların bağımsızlığı ve haklarının korunması, savunma hakkı için garanti altına alınmıştır. Mali gücü olmayanların yargıya başvurabileceği ve haklarını savunabileceği araçlar kanunla sağlanır.

MADDE 99

Kişisel özgürlüklerin, vatandaşların özel hayatlarının kutsallığının ve kanunla veya anayasa ile teminat altına alınan diğer kamusal hak ve özgürlüklerin ihlali suçtur. Bu suçlardan kaynaklanan cezai ve hukuki davalar, zamanaşımına tabi değildir. Zarar gören taraf, ceza davası açma hakkını haizdir.

Devlet, bu tür ihlallerin mağdurları için adil bir tazminatı garanti eder. İnsan Hakları Ulusal Konseyi, bu hakların ihlali dolayısıyla Başsavcıya şikayette bulunabilir ve zarar gören taraf lehine hukuk davasına müdahale edebilir. Yukarıda bahsi geçen hususlar, kanunda öngörüldüğü şekilde uygulanacaktır.

MADDE 100

Mahkeme kararları millet adına verilir ve uygulanır. Devlet, kanunda öngörüldüğü şekilde bunların uygulanmasına yönelik araçları garanti eder. Yetkili kamu görevlileri tarafından bu tür kararların uygulanmasından kaçınma veya gecikme, kanunla cezalandırılan bir suçtur. Böyle bir durumda, verilen karar lehine olan tarafın yetkili mahkeme önünde doğrudan ceza davası açma hakkı vardır. Başsavcı, verilen karar lehine olan tarafın talebi üzerine, kararın uygulamaktan kaçınan ya da uygulanmasını kesintiye uğratan memura karşı cezai işlem başlatır.

BEŞİNCİ BÂB: HÜKÛMET SİSTEMİ**BİRİNCİ FASIL: YASAMA ERKİ (TEMSİLCİLER MECLİSİ)****MADDE 101**

Anayasada belirtildiği şekilde Temsilciler Meclisi kanun yapmak, devletin genel politikasını, genel ekonomik planı, sosyal gelişimi ve devlet bütçesini onaylamakla görevlendirilmiştir. Yürütme erkinin işlemleri üzerinde denetim yapar.

MADDE 102

Temsilciler Meclisi, en az dört yüz elli üyeden oluşur ve doğrudan gizli oylama ile seçilir.

Meclise üyelik için bir aday; Mısır vatandaşı olmalı, medeni ve siyasi hakları olmalı, en azından temel eğitim belgesini haiz olmalı ve adaylık kaydının açıldığı gün yirmi beş yaşın altında olmamalıdır.

Diğer adaylık koşulları, seçim sistemi ve seçim bölgelerinin dağılımı, nüfus ve valiliklerin adil temsili ve seçmenlerin eşit temsiline riayet edilerek kanunla düzenlenir.

Cumhurbaşkanı, üyelerin yüzde beşini aşmamak koşuluyla bir miktar üyeyi atayabilir. Bunların adaylık şekli, kanunla belirlenir.

MADDE 103

Temsilciler Meclisinin bir üyesi, üyelik görevleri için tam zamanlı olarak çalışır ve kanuna uygun olarak muhafaza edilir.

MADDE 104

Temsilciler Meclisi üyesi, görevlerini üstlenmesinin bir koşulu olarak şu yemini eder: “Sadakatle cumhuriyet sistemini koruyacağıma, anayasa ve kanuna saygı göstereceğime, halkın menfaatlerini tamamen koruyacağıma, vatanın bağımsızlığını, birliğini ve güvenliğini muhafaza edeceğime dair yüce Allah’a yemin ederim.”

MADDE 105

Temsilciler Meclisi üyesi, kanunla belirlenen bir ücret alır. Ücretlendirmenin değiştiği durumda, bu değişiklik, değişikliğin kabul edildiği dönemi takip eden yasama döneminin başlangıcında yürürlüğe girer.

MADDE 106

Temsilciler Meclisi üyelik dönemi, ilk oturum tarihinden itibaren beş takvim yılıdır.

Yeni bir Temsilciler Meclisi seçimi, bir önceki meclisin süresinin sona ermesinden önceki altmış gün içerisinde yapılır.

MADDE 107

İptal mahkemesi (Mahkemetü'n-Nakz), Temsilciler Meclisindeki üyeliğin geçerliliği üzerinde yargılama yetkisine sahiptir. Başvurular, kesin seçim sonuçlarının ilan edildiği tarihten itibaren otuz günü aşmayan bir süre içerisinde İptal Mahkemesine sunulur. Bunların alındığı tarihten itibaren altmış gün içerisinde başvurular hakkında karar verilir.

Bir üyeliğin geçersiz olduğuna dair karar verilmesi durumunda, üyeliğin geçersizliği, mahkeme kararının meclise bildirildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 108

Temsilciler Meclisinin bir sandalyesinin görev süresinin bitiminden en az altı ay önce boşalması durumunda, boşalan pozisyon Meclisin boşluğu bildirdiği tarihten itibaren altmış gün içerisinde kanuna göre doldurulması gerekir.

MADDE 109

Temsilciler Meclisinin hiçbir üyesi, görev süresi boyunca asaleten veya vekaleten devletin, kamu hukuku tüzel kişilerinin, kamu şirketinin veya bir kamu işletmesinin sahip olduğu herhangi bir mal varlığını satın alamaz veya kiralayamaz; kendi malının herhangi bir kısmını satamaz, devletle takas edemez, satıcı, tedarikçi, yüklenici veya kanunda düzenlenen başka şekillerde devletle sözleşme yapamaz. Bu tür işlemler geçersizdir.

Bir üye; üyeliğini alması üzerine, üyeliğinin sonunda ve üyeliğinin her yılının sonunda mal beyanında bulunmak zorundadır.

Temsilciler Meclisi üyesinin, üyeliğinden dolayı veya üyeliği ile bağlantılı olarak nakit veya aynı bir hediye alması durumunda, bunların mülkiyeti Devlet Hazinesine aktarılır.

Yukarıda bahsi geçen hususlar, kanunla düzenlenir.

MADDE 110

Temsilciler Meclisi üyeliği; sadece güven ve saygınlığın yitirilmesi, seçilmeyi sağlayan koşullardan herhangi birinin ortadan kalkması veya üyelik görevlerinin ihlal edilmesi durumlarında düşebilir ya da iptal edilebilir.

İptal kararının, Temsilciler Meclisinin üçte iki çoğunluğu tarafından verilmiş olması gerekir.

MADDE 111

Temsilciler Meclisi, üyelerinin yazılı olarak sundukları istifalarını kabul eder. Bir istifanın kabul edilmesi için bu istifanın, ilgili üyenin üyeliğinin iptal edilme sürecinin Meclis tarafından başlatılmasından sonra sunulmamış olması gerekir.

MADDE 112

Bir Temsilciler Meclisi üyesi, mecliste veya meclisin komitelerinde görevinin yerine getirilmesi ile ilgili olarak açıkladığı görüşlerinden sorumlu tutulamaz.

MADDE 113

Suçüstü halleri dışında, bir Temsilciler Meclisi üyesi hakkında meclisten önceden izin almaksızın suç ve kabahat hükümleri uyarınca herhangi bir cezai işlem yapılması yasaktır. Temsilciler Meclisinin oturumda olmaması durumunda, izin Meclis Bürosundan alınır ve ilk oturumda meclise bildirilir.

Her halde, Temsilciler Meclisi üyesine karşı hukuki bir işlem yapmaya dair izin teklifi üzerine otuz gün içerisinde bir karar verilir; aksi takdirde teklif kabul edilmiş sayılır.

MADDE 114

Temsilciler Meclisinin mekânı, Kahire'dedir.

Ancak bazı istisnai durumlarda Cumhurbaşkanının ya da Meclisin üye sayısının üçte birinin talebi üzerine, meclis başka bir yerde toplanabilir.

Meclisin, aksi şekilde toplanması ve bu suretler alınan kararlar geçersizdir.

MADDE 115

Cumhurbaşkanı, Temsilciler Meclisini eylül ayının ilk perşembesinden önceki yıllık olağan oturuma davet eder, bu oturumun başarısız olması durumunda meclisin anayasada belirtilen günde toplanması gerekir.

Olağan dönem, en az dokuz ay devam eder. Meclisin onayıyla her dönemi Cumhurbaşkanı kapatır. Bu, sadece genel devlet bütçesinin onaylanmasından sonra caiz olur.

MADDE 116

Cumhurbaşkanının talebi veya en az on meclis üyesi tarafından imzalanan teklif üzerine, Temsilciler Meclisi acil bir konuyu görüşmek üzere olağanüstü toplantı yapabilir.

MADDE 117

Yıllık olağan dönemin ilk oturumunda, Temsilciler Meclisi bir tam yasama dönemi için üyeleri arasından bir meclis başkanı ve iki vekil seçer. Sözü edilen kişilerden herhangi birinin makamlarının boşalması durumunda, meclis tarafından bir vekil seçilir. Seçim kuralları ve prosedürü, meclisin iç düzenlemeleriyle sağlanır.

Her halde, ya meclis başkanı ya da iki vekilden herhangi biri ardışık ikiden fazla yasama dönemi için seçilemez.

MADDE 118

Temsilciler Meclisi; meclisteki düzeni sağlama ve yetkilerini uygulama şekli ile çalışmalarına dair kendi iç düzenlemelerini yapar. Bu iç düzenlemeler, kanunla yapılır.

MADDE 119

Temsilciler Meclisi, kendi içerisinde düzeni sağlamakla yetkilidir ve bu, meclis başkanının görevidir.

MADDE 120

Temsilciler Meclisi oturumlar alenen yapılır.

Meclis; Cumhurbaşkanı, Başbakan, Meclis Başkanı veya en az yirmi meclis üyesinin talebi üzerine gizli bir oturum yapabilir. Meclis, söz konusu toplantının alenen ya da gizli bir oturum şeklinde yapılıp yapılmayacağına üyelerinin çoğunluğu ile karar verir.

MADDE 121

Meclisin toplantıları ve meclis tarafından alınan kararlar, üyelerinin çoğunluğunun katılımı sağlanmadıkça geçerli kabul edilmez.

Özel bir çoğunluk aranmayan diğer durumlarda, kararlar, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilir. Oyların eşit olması durumunda, müzakere edilen konu reddedilmiş sayılır.

Kanunlar, üyelerin onda birinden az olmaması koşuluyla, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu çıkarılır.

Anayasanın tamamlayıcısı olan kanunlar, meclis üye sayısının üçte ikisinin onayıyla çıkarılır. Başkanlık, parlamenter ve yerel seçimleri, siyasi partileri, yargıyı, yargı organlarını ve anayasa öngörülen hak ve yükümlülükleri düzenleyen kanunlar, anayasanın tamamlayıcısı sayılır.

MADDE 122

Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu ve her Evi üyesi kanun önerisinde bulunma hakkına sahiptir. Hükûmet ya da meclisin onda bir üyesi tarafından sunulan her tasarı, incelenmesi ve meclise bir rapor sunulması için meclisin yetkili uzman komisyonlarına sevk edilir. İlgili komisyon, ilgili konuyla ilgili uzmanların görüşlerini isteyebilir.

Bir üye tarafından sunulmamış olan hiçbir tasarı, bu tekliflerden sorumlu komisyon tarafından izin verilmedikçe ve meclis tarafından onaylanmadıkça, uzman komisyona sevk edilemez. Tekliflerden sorumlu komisyon tasarıyı reddederse, gerekçeli bir karar sunmak zorundadır.

Meclis tarafından reddedilen herhangi bir tasarı ya da teklif edilmiş bir kanun, aynı yasama dönemi içerisinde yeniden sunulamaz.

MADDE 123

Cumhurbaşkanı, kanunları kabul veya reddetme hakkına sahiptir.

Cumhurbaşkanının Temsilciler Meclisi tarafından onaylanan bir yasa tasarısını reddetmesi halinde, onayın Temsilciler Meclisi tarafından Başkan'a bildirildiği tarihten itibaren otuz gün içerisinde yasa tasarısını Temsilciler Meclisine geri gönderir. Eğer Başkan yasa tasarısını belirtilen süre içerisinde geri göndermezse, yasa tasarısının kanunlaştığı kabul edilir.

Yasa tasarısının bahsi geçen süre içerisinde meclise geri gönderilmesi ve üçte iki üye sayısının çoğunluğu ile tekrar kabul edilmesi durumunda, yasa tasarısının kanunlaştığı kabul edilir.

MADDE 124

Devlet bütçesi, ayırım yapmaksızın gelir ve giderlerinin tamamını kapsar. Taslak bütçe, mali yılın başlangıcından en az doksan gün önce Temsilciler Meclisine sunulur ve meclis tarafından onaylanmadan yürürlüğe girmez, oylama bölüm bölüm yapılır.

Temsilciler Meclisi, belirli bir devlet borcuna tahsis edilenler dışında taslak bütçede belirtilen giderleri değiştirebilir.

Bu değişikliğin toplam gider miktarında bir artışa yol açması durumunda, her ikisi arasında bir denge kurmak için Temsilciler Meclisinin hükümetle gelir kaynaklarının sağlanmasına yönelik araçlar üzerinde anlaşma yapması zorunludur. Devlet bütçesi, bu dengeyi sağlamak için gerekli olduğu ölçüde mevcut bir başka kanunun değişikliğini içeren bir kanunla düzenlenir.

Her halde, bütçe kanunu, vatandaşlar üzerine yeni sorumluluklar yükleyen herhangi bir hüküm içeremez.

Mali yıl, devlet bütçesini hazırlama metodu, kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe hükümleri ve bunların hesapları kanunla belirlenir.

Bütçenin bir bölümünden diğerine herhangi bir fonun transferinin yanı sıra bütçede yer almayan ya da bütçedekini aşan giderler için Temsilciler Meclisinin onayı gerekir. Bu onay kanunla düzenlenir.

MADDE 125

Devlet bütçesinin kesin hesaplarının, mali yılın sonundan itibaren altı ayı geçmeyecek bir süre içerisinde Temsilciler Meclisine sunulması gerekir. Merkez Denetim Örgütünün (CAO) yıllık raporu ve kesin hesaplar üzerindeki notları bununla birlikte sunulmalıdır.

Devlet bütçesinin kesin hesabı bölüm bölüm oylamaya sunulur ve kanunla düzenlenir.

Temsilciler Meclisinin CAO'dan herhangi bir ek veri ya da rapor isteme hakkı vardır.

MADDE 126

Kamu fonlarının toplanmasına yönelik temel kurallar ve bunların ödenmesine yönelik prosedürler kanunla düzenlenir.

MADDE 127

Yürütme gücü meclisin onayı dışında kredi alamaz, finansman sağlayamaz, bir sonraki dönemde devlet hazinesinden yapılacak harcamaları içeren onaylanmış devlet hazinesinde yer almayan bir projeye girişemez.

MADDE 128

Devlet hazinesinden ödenen maaşlar, emekli maaşları, tazminatlar, sübvansiyonlar ve ikramiyeleri düzenleyen hükümler, bu hükümlere ilişkin istisnai haller ve bunun yanı sıra uygulamadan sorumlu yetkililer kanunla düzenlenir.

MADDE 129

Temsilciler Meclisinin her üyesi, Başbakana veya onun vekillerinden birine, bakana veya onun vekillerinden birine kendi yetkileri kapsamına giren herhangi bir konuda herhangi bir soru sorabilir; ilgili kimse bu soruyu aynı yıllık dönem boyunca cevaplamak zorundadır.

Üye sorusunu her zaman geri çekebilir. Bir soru aynı dönemde gensoruya dönüştürülemez.

MADDE 130

Her Temsilciler Meclisi üyesi Başbakana veya onun vekillerinden birine, bakana veya onun vekillerinden birine, onları kendi yetkileri kapsamına giren işlerden sorumlu tutmak için soru yönlendirebilir.

Temsilciler Meclisi bir soruyu, Meclis tarafından belirlenen ve hükûmet tarafından kabul edilen acil durumlar dışında, sunulmasından sonra en az yedi gün en fazla altmış gün tartışır.

MADDE 131

Temsilciler Meclisi, Başbakandan veya onun vekillerinden birinden, bakandan veya onun vekillerinden birinden güvenoyunu geri çekmeye karar verebilir.

Gensoru önergesi, bir sorudan sonra ve Temsilciler Meclisi üyelerinin en az onda biri tarafından sunulan teklif üzerine oluşan hal dışında, verilemez. Temsilciler Meclisi soru üzerinde düşündükten sonra bir karar alır. Güvenoyunun geri çekilmesi, meclis üyelerinin çoğunluğunun bu yöndeki olumlu oyuna bağlıdır.

Her halde, bir gensoru önergesi aynı yıllık dönemde zaten karar edilmiş bir konu ile bağlantılı olamaz. Eğer Temsilciler Meclisi, önceki oylamada hükûmetin dayanışma içinde olduğunu ilan ettiği Başbakandan veya onun vekillerinden birinden, bakandan veya onun vekillerinden birinden güvenoyunu geri çekmeye karar verirse, hükûmetin istifa etmesi gerekir. Eğer gensoru kararı hükûmetin belirli bir üyesi ile ilgiliyse, bu üyenin istifa etmesi gerekir.

MADDE 132

Temsilciler Meclisinin en az yirmi üyesi bir kamu sorununun, bu konu ile ilgili hükûmetin politikası hakkında bir açıklama istemek amacıyla, tartışılmasını isteyebilir.

MADDE 133

Temsilciler Meclisinin herhangi bir üyesi, Başbakana veya onun vekillerinden birine, bakana veya onun vekillerinden birine bir kamu sorunu hakkında teklif edilmiş bir öneri sunabilir.

MADDE 134

Temsilciler Meclisinin her bir üyesi, kamusal önemi olan acil konularla ilgili olarak Başbakandan veya onun vekillerinden birinden, bakandan veya onun vekillerinden birinden acil bir brifing (bilgilendirme) veya açıklama isteyebilir.

MADDE 135

Temsilciler Meclisi özel bir durum tespit komisyonu oluşturabilir, bir kamu sorunu hakkında durum tespiti ile meşgul olan bir komisyonunu görevlendirebilir, özel bir konu üzerinde durum tespiti yapmak amacıyla idari bir organ, kamu kurumu veya kamu projelerinin faaliyetlerini denetleyebilir, Temsilciler Meclisini mali, idari ve ekonomik durum hakkında veya geçmiş bir faaliyet ya da başka bir şey üzerine tahkikat yapmak için bilgilendirebilir. Temsilciler Meclisi, bu konuda uygun gördüğü kararı verir.

Görevini yapabilmesi için bu komisyon, gerekli gördüğü delili toplayabilir ve ifade vermeleri için kişileri çağırabilir. Bütün organlar komisyonun taleplerine uyar ve talep edilen bütün belge, kanıt veya diğer herhangi bir şeyi komisyonun kullanımına sunar.

Her halde, Temsilciler Meclisinin her bir üyesi Temsilciler Meclisindeki kendi görevi ile ilgili yürütme gücünden herhangi bir veri veya bilgi edinme hakkına sahiptir.

MADDE 136

Başbakan ve vekilleri, bakanlar ve onların vekilleri, Temsilciler Meclisinin oturumlarına veya herhangi bir komisyonuna katılabilir. Bunların katılımı, meclis tarafından talep edilmesi halinde, zorunludur. Bunlar, kendi seçtikleri üst düzey yetkililerinden yardım isteyebilir.

Bunlar her ne zaman konuşmayı talep ederse, dinlenilmeleri gerekir. Oy hakları olmaksızın tartışılan konularla ilgili sorulara cevap vermek zorundadırlar.

MADDE 137

Cumhurbaşkanı; gerekçeli bir karar, bir sonraki halk oylaması ve gerekli olan durumlar dışında Temsilciler Meclisini feshedemez. Temsilciler Meclisi, bir önceki meclisin feshine sebep olan aynı nedenle feshedilemez.

Cumhurbaşkanı meclisin askıya alınmasına dair karar verir ve en fazla yirmi gün içerisinde feshi üzerine bir referandum yapar. Eğer seçmenler geçerli oyların çoğunluğuyla kabul ederse, Cumhurbaşkanı fesih kararı verir ve kararın verildiği tarihten itibaren en fazla otuz gün içerisinde yeni seçim çağrısında bulunur. Yeni meclis, kesin sonuçların ilanını takip eden on gün içerisinde toplanır.

MADDE 138

Her vatandaş Temsilciler Meclisine kamu sorunları hakkında yazılı teklifler sunabilir ve ayrıca yetkili bakanlara iletmek üzere Temsilciler Meclisine şikâyette bulunabilir. Temsilciler Meclisinin talep etmesi halinde bakan açıklama yapmak zorundadır ve ilgili kişi sonuçtan haberdar edilir.

İKİNCİ FASIL: YÜRÜTME ERKİ
BİRİNCİ BÖLÜM: CUMHURBAŞKANI

MADDE 139

Cumhurbaşkanı, devletin ve yürütme erkinin başıdır. Halkın menfaatlerini dikkate alır, milletin bağımsızlığını, bölgesel bütünlüğü ve devlet topraklarının güvenliğini korur, anayasa hükümleriyle bağlıdır ve anayasada öngörülen yetkilerini kullanır.

MADDE 140

Cumhurbaşkanı, bir önceki cumhurbaşkanının süresinin sona ermesini izleyen günden itibaren dört takvim yılı için seçilir. Başkan sadece bir kez yeniden seçilebilir.

Cumhurbaşkanı seçim prosedürleri, başkanlık dönemi sona ermesinden en az yüz yirmi gün önce başlatılır. Sonucun, bu dönemin sona ermesinden en az otuz gün önce ilan edilmesi gerekir.

Cumhurbaşkanı başkanlık dönemi boyunca herhangi bir taraf tutamaz.

MADDE 141

Bir cumhurbaşkanı adayının Mısırlı ebeveynden doğmuş bir Mısırlı olması gerekir ve ne kendisi ne ebeveyni ne de eşi herhangi bir başka milletten olabilir. Medeni ve siyasi hakları haiz, askerlik hizmetini yapmış ya da kanun çerçevesinde bundan muaf olmalıdır. Adaylık kaydının başladığı gün en az kırk yaşında olmalıdır. Diğer adaylık koşulları kanunla düzenlenir.

MADDE 142

Adayların, başkan adayı olarak kabul edilebilmesi için Temsilciler Meclisinin en az yirmi seçilmiş üyesinden teklif ya da her valilikten en az bin destekçi olmak üzere en az on beş valilikteki oy hakkına sahip en az yirmi beş bin vatandaşın destek alması gerekir.

Her halde, hiç kimse kanuna uygun olarak birden fazla adayı destekleyemez.

MADDE 143

Cumhurbaşkanı, doğrudan gizli oylama ve geçerli oyların mutlak çoğunluğuyla seçilir. Cumhurbaşkanını seçmeye ilişkin prosedürler kanunla düzenlenir.

MADDE 144

Cumhurbaşkanının görevlerini üstlenmesinin bir koşulu olarak Temsilciler Meclisi huzurunda şu yemini etmesi gerekir: “Dürüstçe cumhuriyeti koruyacağıma, anayasaya ve kanunlara saygı göstereceğime, halkın menfaatlerini, milletin bağımsızlığını, bütünlüğü ve bölgesel emniyeti koruyacağıma Yüce Allah’a yemin ederim.”

Temsilciler Meclisinin bulunmaması durumunda yemin, Yüksek Anayasa Mahkemesinin Genel Kurulu huzurunda edilir.

MADDE 145

Cumhurbaşkanının maaşı kanunla düzenlenir. Başkan bundan başka herhangi bir maaş ya da ücret alamaz. Maaşa ilişkin hiçbir değişiklik, kararlaştırılan başkanlık dönemi boyunca yürürlüğe giremez. Başkan başkanlık dönemi boyunca asaleten ya da vekaleten, serbest meslekle uğramaz; ticari, mali, endüstriyel bir faaliyette bulunamaz; devletin, kamu hukuku tüzel kişinin veya kamu sektörü şirketinin sahip olduğu herhangi bir malı satın alamaz, kiralayamaz; kendi malının herhangi bir kısmını devletle takas edemez ya da devletle satıcı, tedarikçi, yüklenici veya kanunda öngörülen başka şekillerde sözleşme yapamaz. Bu tür eylemler geçersizdir.

Başkanın görevi devralırken, devrederken ve her hizmet yılının sonunda mali emlak beyanı sunması gerekir. Bu beyan Resmi Gazetede yayımlanır.

Başkan, başkanlığı dönemi boyunca, kendisine herhangi bir emir veremez, kendisini herhangi bir madalya ya da nişan ile ödüllendiremez.

Cumhurbaşkanının, görevinden dolayı ya da göreviyle ilgili olarak asaleten ya da vekaleten aldığı nakit veya aynı hediyeler, devlet hazinesine aktarılır.

MADDE 146

Cumhurbaşkanı, başbakanı hükûmeti kurmak ve Temsilciler Meclisine programını sunmak üzere görevlendirir. Eğer başbakanın hükûmeti en geç otuz gün içerisinde Temsilciler Meclisinin üyelerinin çoğunluğunun güvenini kazanamazsa, Başkan, Temsilciler Meclisindeki en yüksek sandalye sayısını ya da sandalyelerin çoğunluğunu elinde tutan parti veya koalisyon tarafından aday gösterilen bir başbakan atar. Eğer bu başbakanın hükûmeti en geç otuz gün içerisinde Temsilciler Meclisinin üyelerinin çoğunluğunun güvenini kazanmayı başaramazsa, meclis feshedilmiş sayılır ve Cumhurbaşkanı, feshin ilan edildiği tarihten itibaren altmış gün içerisinde yeni bir Temsilciler Meclisi seçimi için çağrıda bulunur.

Her halde, maddede belirtilen hükûmetin seçimi için toplam süre altmış günü aşamaz.

Temsilciler Meclisinin feshedilmesi halinde, Başbakan ilk oturumda hükûmetin kurulması ve programını yeni Temsilciler Meclisine sunar.

Hükûmetin Temsilciler Meclisindeki en yüksek sandalye sayısını ya da sandalyelerin çoğunluğunu elinde tutan parti veya koalisyon seçilmesi durumunda, Cumhurbaşkanı Başbakanı danışarak savunma bakanı, içişleri bakanı, dışişleri bakanı ve adalet bakanını seçer.

MADDE 147

Cumhurbaşkanının hükûmeti görevinden alabilmesi, Temsilciler Meclisinin üyelerinin çoğunluğunun onayına tabidir.

Cumhurbaşkanı; Temsilciler Meclisinin, üyelerinin üçte birinden az olmamak şartıyla, mevcut üyelerinin salt çoğunluğunun onayı ve Başbakanla istişareden sonra kabine değişikliği yapabilir.

MADDE 148

Cumhurbaşkanı; Başbakana, onun vekillerine, bakanlara ve valilere yetkilerinin bir kısmını devredebilir. Bunlardan hiçbiri ise bu yetkileri başkasına devredemez. Yukarıda bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 149

Cumhurbaşkanı, önemli konular üzerinde danışmak için hükümeti toplantıya çağırabilir ve Başkan katıldığı toplantılara başkanlık eder.

MADDE 150

Cumhurbaşkanı, kabine ile birlikte, devletin genel siyasetini belirler ve anayasada öngörüldüğü şekilde bunun uygulamasını denetler.

Cumhurbaşkanı yıllık olağan oturumunun açılışında Temsilciler Meclisi huzurunda Devlet Genel Siyaseti hakkında açıklama yapabilir.

Başkan, başka açıklamalar yapabilir, başka mesajlar verebilir.

MADDE 151

Cumhurbaşkanı, dış ilişkilerde devleti temsil eder ve Temsilciler Meclisinin onayından sonra bunları tasdik eder. Bu anlaşmalar, anayasa hükümlerine uygun olarak yayımlanmasından sonra kanun hükmünde kabul edilir.

Barış, ittifak yapma ve egemenlik hakkı ile ilgili olan anlaşmalar hususunda seçmenlerin referanduma çağırılması zorunludur. Bu anlaşmalar, sadece referandum ile gelen onayın ilanından sonra tasdik edilebilir.

Her halde, devlet topraklarının herhangi bir kısmını devretme sonucunu doğuran veya anayasa hükümlerine aykırı olan hiçbir anlaşma yapılamaz.

MADDE 152

Cumhurbaşkanı, Silahlı Kuvvetlerin en yüksek komutanıdır. Başkan, Milli Savunma Konseyine danışması ve Temsilciler Meclisinin üyelerinin üçte iki çoğunluğunun onayını almasından sonraki hal dışında savaş ilan edemez veya silahlı kuvvetleri devlet sınırları dışına savaş görevi için gönderemez. Temsilciler Meclisinin seçilmemiş olması durumunda, Askeri Kuvvetler Yüksek Konseyine danışılması ve Bakanlar Kurulu ile Milli Savunma Konseyinden her ikisinin onayının alınması zorunludur.

MADDE 153

Cumhurbaşkanı, sivil ve askeri çalışanlar ile siyasi temsilcileri atar ve görevden alır; yabancı devletlerin ve kurumların siyasi temsilcilerini kanun çerçevesinde yetkilendirir.

MADDE 154

Cumhurbaşkanı, bakanlar kuruluna danıştıktan sonra kanun çerçevesinde olağanüstü hal ilan edebilir. Bu ilan, uygunluğu üzerine karar vermesi için takip eden yedi gün içerisinde Temsilciler Meclisine sunulmalıdır.

İlanın Temsilciler Meclisinin olağan oturumunun olmadığı bir dönemde yapılması durumunda, meclisin derhal bu ilanı değerlendirmek için çağırılması gerekir.

Her halde, olağanüstü hal ilanının Temsilciler Meclisinin üyelerinin çoğunluğu tarafından onaylanması gerekir. Olağanüstü hal, üç ayı aşmayan belirli bir dönem için ilan edilir, Temsilciler Meclisinin üçte iki onayının alınmasından sonra bir üç ay daha uzatılabilir. Temsilciler Meclisinin seçilmemiş olması durumunda, onay alınması için sorun bakanlar kuruluna taşınır ve yeni Temsilciler Meclisinin ilk oturumunda meclise sunulur.

Olağanüstü hal yürürlükteyken Temsilciler Meclisi feshedilebilir.

MADDE 155

Cumhurbaşkanı, bakanlar kuruluna danıştıktan sonra af çıkarabilir veya cezada indirim yapabilir. Genel af, kanunla yapılabilir, Temsilciler Meclisinin üyelerinin çoğunluğu tarafından onaylanır.

MADDE 156

Meclis oturumunda değilken acil tedbir alınması gereken, ertelenemeyen bir olayın olması durumunda, Cumhurbaşkanı meclisi sorunu görüşmek üzere acil toplantıya çağırabilir. Eğer Temsilciler Meclisi seçilmemişse, yeni Temsilciler Meclisi tarafından ilk oturumundan itibaren on beş gün içerisinde sunulması, tartışılması ve onaylanması koşuluyla, Cumhurbaşkanı kanun hükmünde kararname yayımlayabilir. Eğer kararname meclis tarafından ne sunuldu ne de tartışıldı ise veya sunuldu ama tasdik edilmediyse, meclis önceki dönem için onaylamadıkça ya da kararnameden doğan sonuçları uygulamaya karar vermedikçe, kanun hükmünde kararname buna yönelik bir karar çıkarmaya gerek olmaksızın geriye dönük olarak iptal edilir.

MADDE 157

Anayasa hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Cumhurbaşkanı devletin yüksek menfaatleri ile ilgili konularda referandum çağrısında bulunabilir.

Referandum çağrısının birden fazla konu ile ilgili olması durumunda, seçimin her konu için ayrı ayrı yapılması zorunludur.

MADDE 158

Cumhurbaşkanı Temsilciler Meclisi'ne istifasını sunabilir. Temsilciler Meclisinin seçilmemiş olması durumunda, istifasını Yüksek Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu'na sunar.

MADDE 159

Cumhurbaşkanının anayasa hükümlerini ihlal etme, vatan hainliği ya da başka bir suç ile suçlanması, Temsilciler Meclisi üyelerinin en azından çoğunluğu tarafından imzalanan bir teklife dayanmak zorundadır. Temsilciler Meclisi üyelerinin üçte iki çoğunluğu ve Başsavcının soruşturma açmasından sonra iddianame düzenlenir. Eğer Başsavcı için bir engel varsa, yardımcılarından biri ile yer değiştirilir.

İddianame düzenlenir düzenlenmez Cumhurbaşkanı bütün görevleri durdurulur. Bu, davada karar verilene kadar Cumhurbaşkanının yetkilerini kullanmasının geçici olarak engellenmesi olarak kabul edilir.

Cumhurbaşkanı; Yüksek Anayasa Mahkemesi Başkanının en kıdemli vekili, Devlet Konseyi Başkanının en kıdemli vekili ve Temyiz Mahkemesinin en kıdemli iki başkanının üyeliğinde, Yüksek Yargı Konseyi Başkanının başkanlığında özel bir mahkeme huzurunda yargılanır. Bu mahkemede savcılık, başsavcı tarafından yürütülür. Bahsi geçen kişilerin buna engel durumunun olması halinde, kıdemde onu takip eden kişi ile yeri değiştirilir. Mahkeme kararları kesindir, temyize tabi değildir.

Soruşturma ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir. Mahkûmiyet halinde, diğer cezalar saklı kalmak kaydıyla, Cumhurbaşkanı görevinden alınır.

MADDE 160

Cumhurbaşkanının üstlendiği yetkilerinden geçici olarak men edilmesi durumunda, Başbakan onun yerine hareket eder.

Eğer Cumhurbaşkanının makamı onun istifasına, ölümüne veya devamlı iş göremezlik durumuna bağlı olarak boşalırsa, Temsilciler Meclisi bu boşluğu ilan eder. Bu boşluğun sayılan haller dışında başka sebeplere bağlı olarak ortaya çıkması halinde, bahsi geçen ilan Temsilciler Meclisi üyelerinin en az üçte iki çoğunluğuyla yapılır, Temsilciler Meclisi Milli Seçim Komisyonunu bilgilendirir ve Temsilciler Meclisi Başkanı geçici olarak Cumhurbaşkanının görevlerini üstlenir.

Temsilciler Meclisinin seçilmemiş olması durumunda, Yüksek Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu ve Başkanı, Temsilciler Meclisi ve Başkanının yerini alır.

Her halde, boşluğun olduğu tarihten itibaren doksan günü aşmayan süre içerisinde yeni bir başkan seçilmelidir. Böyle bir durumda başkanlık süresi, seçim sonuçlarının ilan edildiği tarihten başlar. Geçici başkan, başkanlık görevini işletemez, anayasa değişikliği talebinde bulunamaz, Temsilciler Meclisini feshedemez veya hükûmeti görevden alamaz.

MADDE 161

Temsilciler Meclisi, Cumhurbaşkanından güvenini geri çekmeyi, Temsilciler Meclisi üyelerinin en azından çoğunluğu tarafından imzalanmış gerekçeli bir teklif ve üyelerinin üçte ikisinin onayı üzerine başkanlık seçimlerinin erken yapılmasını önerebilir. Teklif, başkanlık dönemi içerisinde aynı sebeple bir kez yapılabilir.

Güveni geri çekmenin onayı üzerine Cumhurbaşkanından güveni geri çekme ve başkanlık seçimlerinin erken yapılması sorunları, Başbakan tarafından yapılan çağrı üzerine referanduma sunulur. Eğer çoğunluk güveni geri çekme kararını onaylarsa, Cumhurbaşkanı görevinden alınır, Cumhurbaşkanının makamının boşaldığı kabul edilir ve erken başkanlık seçimleri referandum sonuçlarının ilan edildiği tarihten itibaren altmış gün içerisinde yapılır. Eğer referandum sonucu olumsuz olursa, Temsilciler Meclisinin feshedildiği kabul edilir ve Cumhurbaşkanı fesih tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yeni bir Temsilciler Meclisi seçimi için çağrıda bulunur.

MADDE 162

Eğer başkanlık makamının boşalması Temsilciler Meclisinin seçimi ve bir referandum ile çakışırsa, başkanlık seçimleri öncelikle yapılır. Mevcut Temsilciler Meclisi başkanlık seçimlerinin tamamlanmasına kadar görevine devam eder.

İKİNCİ BÖLÜM: HÜKÛMET

MADDE 163

Hükûmet, devletin en yüksek yürütme ve idari gücüdür; Başbakan, onun vekilleri, bakanlar ve onların vekillerinden oluşur.

Başbakan hükûmetin başıdır, onun işlerini denetler ve fonksiyonlarının yerine getirilmesini idare eder.

MADDE 164

Başbakan, Mısırlı anne-babadan doğmuş Mısırlı bir vatandaş olup ne kendisi ne de eşi başka bir ülkenin vatandaşıdır. Medeni ve siyasi hakları haizdir, askerlik hizmetini yapmış veya hukuken bundan muaf tutulmuştur. Atama zamanında en az otuz beş yaşında olacaktır.

Hükümetin bir üyesi olarak atanan herkes; Mısırlı bir vatandaş olacaktır, medeni ve siyasi hakları haiz olacaktır, askerlik hizmetini yapmış veya hukuken bundan muaf tutulmuş ve atama zamanında en az otuz beş yaşında olacaktır.

Hükümet üyeliği ile Temsilciler Meclisi üyeliğini birleştirmek yasaktır. Eğer Temsilciler Meclisinin bir üyesi hükümete atanırsa, onun koltuğunun atama tarihinden itibaren boşaldığı kabul edilir.

MADDE 165

Görevlerini üstlenmenin bir koşulu olarak Başbakan ve hükümetin üyeleri, Cumhurbaşkanının huzurunda şu yemini ederler: “Cumhuriyeti dürüstçe koruyacağıma, anayasaya ve kanunlara saygı göstereceğime, halkın menfaatlerini tamamen koruyacağıma, milletin bağımsızlığını, toprakların bütünlüğünü ve güvenliğini muhafaza edeceğime dair Allah’a yemin ederim.”

MADDE 166

Başbakanın ve hükümet üyelerinin maaşları kanunla belirlenir. Bunlar bunun dışında herhangi bir maaş ya da ücret alamazlar, görev süreleri boyunca kendileri veya bir aracı vasıtasıyla bağımsız bir meslek veya ticari, finansal veya endüstriyel faaliyette bulunamaz. Buna ek olarak onlar devlete, kamu tüzel kişisine, kamu sektörü şirketine veya bir kamu girişim şirketine ait bir malı satamaz veya kiralamaz ya da kendi mallarını devlete satamaz, kiralayamaz veya devletle takas edemez ya da devletle satıcı, tedarikçi, yüklenici veya başka bir sıfatla sözleşme yapamaz. Bu tür eylemler hükümsüz ve geçersiz sayılır.

Başbakan ve hükümet üyeleri, görevlerini üstlenirken, bırakırlarken ve her hizmet yılının sonunda finansal mal beyanı sunarlar. Bu beyan Resmi Gazetede yayımlanır.

Başbakan veya herhangi bir hükümet üyesinin görevinden dolayı veya göreviyle ilgili olarak nakit veya ayni hediye kabul etmesi durumunda, bunların mülkiyeti devlet hazinesine aktarılır. Bahsi geçen hususlar, kanunla düzenlenir.

MADDE 167

Hükümet, özellikle aşağıdaki görevleri yerine getirecektir:

- 1- Devletin genel politikasını geliştirmede Cumhurbaşkanı ile işbirliği yapmak ve bunun uygulanmasına nezaret etmek;
- 2- Milletin güvenliğini sağlamak ve vatandaşların hakları ile devletin çıkarlarını korumak;
- 3- Bakanların ve bunların bağlı kamu organlarının çalışmalarını takip etmek, koordine etmek ve yönlendirmek;
- 4- Kanun tasarısı ve kararnameleri hazırlamak;
- 5- Kanuna uygun olarak idari kararname çıkarmak ve bunların uygulanması takip etmek;
- 6- Devletin genel planı için taslağı hazırlamak;
- 7- Devletin yıllık bütçesi için taslak hazırlamak;
- 8- Anayasa hükümleri çerçevesinde kredi sözleşmeleri yapmak;
- 9- Kanunları uygulamak.

MADDE 168

Devletin genel politikası çerçevesinde, bakan, yetkili makamlarla işbirliği içinde Bakanlığın genel politikasını geliştirir, bunların uygulanmasını denetler ve nezaret eder.

Her bakanlıktaki en yüksek idari görev, kurumsal istikrarın sağlanması ve politikaların etkili şekilde uygulanma düzeyinin artırılması için devamlı bir bakan müşavirliğidir (müsteşarlık).

MADDE 169

Hükümetin herhangi bir üyesi görev alanına giren her türlü konuda Temsilciler Meclisi ya da bunun komitelerinden birinin huzurunda açıklama yapabilir.

Meclis ya da komite, bu açıklama üzerinde tartışır ve görüş bildirir.

MADDE 170

Başbakan herhangi bir değişiklik yapmadan kanunların icrası için gerekli düzenlemeleri yapar ve kanunda özel bir düzenleme yapılmadıkça, bunların yayımlanmasında bir başkasını görevlendirir.

MADDE 171

Bakanlar Kurulunun onayı ile Başbakan kamu kuruluşları ve hizmetlerinin oluşturulması ve düzenlenmesi için gerekli kararnameyi çıkarır.

MADDE 172

Bakanlar Kurulunun onayı üzerine, Başbakan disiplin yönetmelikleri çıkarır.

MADDE 173

Başbakan ve hükümet üyeleri, görevlerini yerine getirirken ya da görevleri sebebiyle suç işlerse, soruşturma ve yargılama usulünü düzenleyen genel kurallarına tabidir. Görev sürelerinin sonunda, onlara karşı kovuşturmaya başlanması ya da yeniden tesis edilmesi mümkündür.

Hükümetin herhangi bir üyesinin vatana ihanet ile suçlanması durumunda, Anayasanın 159. maddesinde öngörülen hükümler uygulanır.

MADDE 174

Başbakanın istifası halinde, istifa mektubu Cumhurbaşkanıya sunulur. Eğer bir bakan istifasını sunarsa, bunu Başbakana sunması gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YEREL İDARE

MADDE 175

Devlet, tüzel kişiliği haiz idari birimlere bölünür. Bu birimler; valilikler, şehirler ve köylerden oluşur. Kamu yararı gerektirdiği takdirde, tüzel kişiliği haiz başka idari birimler de kurulabilir. Yerel idarelerin kurulması, kaldırılması ya da sınırlarının değiştirilmesinde, ekonomik ve sosyal koşullar dikkate alınır. Bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 176

Devlet idari, finansal ve ekonomik adem-i merkeziyeti sağlar. Kanun, kamu tesisleri kurmak, geliştirmek ve işletmek için idari birimleri güçlendirme metotlarını düzenler, yerel idari birimlere yetki ve bütçe aktarımı için zaman çizelgesi belirler.

MADDE 177

Devlet; bilimsel, teknik, idari ve mali yardım ve tesisleri, hizmet ve kaynakların adil dağılımı bakımından yerel birimlerin ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar, bu birimlerdeki gelişim düzeyini ortak bir standarda getirir ve kanun çerçevesinde bu birimler arasında sosyal adaleti sağlar.

MADDE 178

Yerel birimler, bağımsız mali bütçelere sahiptir.

Yerel birimlerin kaynakları, devlet tarafından tahsis edilen kaynakların yanı sıra birincil ya da yardımcı (ek) yerel nitelikteki vergi ve ücretlerden oluşur. Bunların toplanmasında, devlet tarafından takip edilen kural ve prosedürler uygulanır.

Yukarıda bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 179

Valilerin ve diğer yerel idari birimlerin başında bulunanların atanma ve seçilme şekilleri ile bunların yetkilerinin kapsamı kanunla düzenlenir.

MADDE 180

Her yerel birim dört yıllık bir dönem için doğrudan ve gizli oyla yerel bir meclis seçer. Bir adayın, en azından yirmi bir yaşında olması gerekir. Sandalye sayısının dört birinin otuz beş yaşın altındaki geçlere, dörtte birinin kadınlara tahsis edilmesi ve işçiler ile çiftçilerin sandalye sayısının yüzde ellisinden daha az bir oranda temsil edilmemesi ve hristiyan ve engelli halkın uygun oranlarla temsil edilmesi koşullarıyla, seçim prosedürleri ve diğer adaylık koşulları kanunla düzenlenir.

Yerel meclisler; kalkınma planının uygulaması ve genişletilmesi, faaliyetlerin farklı yönlerinin izlenmesi, teklif, soru sunma, brifing teklifi, gensoru gibi yürütme gücünün takibini sağlayacak araçları uyguma ve yerel birimin başkanından güvenoyunu geri çekmekten sorumludur.

Diğer yerel meclislerin görev ve yetkileri, mali kaynakları, bunların üyelerinin teminatları ve onların bağımsızlıkları kanunla düzenlenir.

MADDE 181

Yerel meclislerin kendi görev ve yetkileri kapsamında aldıkları karar kesindir. Yetki alanını aşması, kamu menfaatine ya da diğer yerel meclislerin menfaatlerine zarar vermesi halleri dışında yerel meclis, yürütme gücünün müdahalesine tabi değildir.

Köy, merkez ve kasabalardaki bu yerel meclislerin yetki alanına ilişkin herhangi bir uyuşmazlık valilik düzeyindeki yerel meclis tarafından çözülür. Valilik düzeyindeki yerel meclislerin yetki alanı ile ilgili uyuşmazlıklar acil bir sorun olarak Devlet Konseyinin Hukuki Görüş ve Mevzuat Departmanları Genel Kurulu tarafından çözülür. Bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 182

Her yerel meclis, kanun çerçevesinde, kendi bütçesinin ve kesin hesaplarını geliştirir.

MADDE 183

Yerel meclisler, genel bir idari eylemle feshedilirler.

Yerel meclislerin feshedilmesi ve yeniden seçilmesine dair haller kanunla düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ FASIL: YARGI BİRİNCİ BÖLÜM: GENEL HÜKÜMLER

MADDE 184

Yargı, her tür ve derecede mahkemeler aracılığıyla görevlerini yürüten özerk bir kurumdur. Mahkemeler, kanun çerçevesinde karar verir ve mahkemelerin yargılama yetkisi kanunla belirlenir. Mahkemelerin işlerine ya da üzerinde düşünülen bir davalara müdahale, zamanaşımına tabi olmayan bir suça yol açar.

MADDE 185

Her yargı organı ya da kurumu, kendi işlerini idare eder ve her biri Temsilciler Meclisi tarafından tamamen incelenen bağımsız bir bütçeye sahiptir. Her bütçe onayladıktan sonra, tek bir bütçe kalemi altında devlet bütçesine dahil edilir. Her bir yargı organı ya da kurumuna, kendi işlerini düzenleyen kanun tasarılarında danışılır.

MADDE 186

Hakimler bağımsız ve görevden almaya bakımından bağımsızlıkları vardır, hukuk dışında başka hiçbir otoriteye tabi değildir ve hak ve görevleri eşittir. Atanma, geçici görevlendirme ve emeklilik koşulları ve prosedürleri kanunla düzenlenir. Bunun yanında disiplin sorumlulukları da kanunla düzenlenir. Yasa ile belirlenen kurumlar ve yasada belirtilen görevleri yerine getirmek dışında kısmen veya tamamen görevlendirilemezler. Yukarıda bahsi geçen hususlar, yargı ve hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı sağlayacak ve çıkar çatışmalarını önleyecek şekilde olur. Verilen haklar, görevler ve teminatlar, kanunla düzenlenir.

MADDE 187

Kamu düzenini veya genel ahlakı korumak için gizliliğine karar vermedikçe, duruşmalar aleni yapılır. Her halde, mahkeme kararları halka açık oturumlarda ilan edilir.

İKİNCİ BÖLÜM: HAKİMLİK VE SAVCILIK**MADDE 188**

Mahkeme, diğer yargı organları kapsamına girenler dışında bütün uyuşmazlık ve suçlar üzerine karar verir, kendi üyeleriyle ilgili uyuşmazlıkları çözmek için yargı yetkisine sahiptir. Mahkemenin işleri Yüksek Kurul tarafından idare edilir ve bunun yapısı ve yargı yetkisi kanunla düzenlenir.

MADDE 189

Savcılık, yargının ayrılmaz bir parçasıdır; soruşturma, suç duyurusunda bulunma, kanun ile muaf tutulanlar dışında bütün ceza davalarını açmakla sorumludur. Savcılığın diğer yetkileri kanunla düzenlenir.

Başsavcı, savcılıktan sorumludur. Başsavcı, Mahkeme Yüksek Kurulu tarafından İptal Mahkemesinin başkan yardımcıları arasından veya Temyiz Mahkemesinin başkanlarından ya da Başsavcının yardımcılarında seçilir. Başsavcı, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile dört yıllık ya da eğer emekliliği daha erkense emekliliği için kalan süre için atanır ve bu atama hizmet dönemi boyunca sadece bir kez olur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ**MADDE 190**

Yüksek İdare Mahkemesi, özerk bir yargı organıdır, idari uyuşmazlıkları ve kendi kararlarının icrası ile ilgili uyuşmazlıkları çözmek için münhasır yargılama yetkisini haizdir. Disiplin davaları ve itirazları üzerinde yargılama yetkisinin yanında kanunla belirlenen idari organlara hukuki konularda tavsiyede bulunmaya yönelik münhasır yargılama yetkisi de vardır. Ayrıca kanun ve kanun hükmünde kararnameleri gözden geçirir, planlar ve devletin ya da diğer kamu otoritelerinin tarafı olduğu sözleşme taslaklarını gözden geçirir. Yüksek İdare Mahkemesinin diğer yargılama yetkileri kanunla belirlenir.

DÖRDÜNCÜ FASIL: YÜKSEK ANAYASA MAHKEMESİ**MADDE 191**

Yüksek Anayasa Mahkemesi, merkezi Kahire’de olan özerk ve bağımsız bir yargı organıdır. Fakat acil durumlarda, Genel Kurulunun onayı üzerine oturumlarını Mısır’ın başka bir yerinde yapabilir. Tamamen Temsilciler Meclisi tarafından incelenen bağımsız bir bütçesi vardır. Onayı üzerine, bu bütçe bir bütçe kalemi altında devlet bütçesine dahil edilir. Mahkeme Genel Kurulu, bu mahkemenin işlerini idare eder ve bu işlerle ilgili kanunlar bakımından Yüksek Anayasa Mahkemesine danışılır.

MADDE 192

Yüksek Anayasa Mahkemesi sadece kanunların ve düzenlemelerin anayasaya uygunluğu üzerinde karar vermeye, kanun hükümlerini yorumlama ve üyelerinin işleri ile ilgili uyuşmazlıklar, yargısal yetkileri haiz kuruluşlarla yargı organları arasındaki yargısal uyuşmazlıklar, biri bir yargı organı ya da yargısal yetkisi olan bir makam tarafından diğeri de bir başkası tarafından verilmiş, çelişkili iki nihai kararın uygulamasıyla ilgili uyuşmazlıklar ve kendi kararları ile kararının uygulamasıyla ilgili uyuşmazlıklar üzerinde karar vermeye yetkilidir.

Mahkemenin diğeri yetkileri ve mahkeme huzurunda izlenecek prosedürler kanunla düzenlenir.

MADDE 193

Mahkeme, bir başkan ve yeterli sayıda başkan vekilinden oluşur.

Yüksek Anayasa Mahkemesinin Komiserler heyeti, bir başkana ve yeterli sayıda komisyon başkanı, danışman ve danışman yardımcılara sahiptir.

Mahkemenin Genel Kurulu, en kıdemli üç başkan yardımcısı arasından Başkan’ı seçer; ayrıca Komiserler heyetinin başkan yardımcılarını ve üyelerini de seçer ve bunların ataması, cumhurbaşkanı tarafından bir kararname ile yapılır. Bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 194

Yüksek Anayasa Mahkemesinin başkan ve başkan yardımcıları ile Komiserler heyetinin başkan ve üyeleri, bağımsız ve görevden alınma bakımından bağımsızdırlar, kanun dışında başka bir otoriteye tabi değildirler. Kanun, bunların karşılaması gereken koşulları düzenler. Mahkeme, kanun çerçevesinde, onların disiplin sorumluluklarından mesuldür. Diğeri mahkeme üyelerine verilen bütün hak, görev ve teminatlar, onlar için de uygulanır.

MADDE 195

Yüksek Anayasa Mahkemesi tarafından verilen kararlar, Resmi Gazetede yayımlanır, herkesi ve bütün devlet otoritelerini bağlar. Bunlar mutlak güvenilirliği haizdir.

Anayasaya aykırı bir yasa metni oluşturan kararın sonuçları kanunla düzenlenir.

BEŞİNCİ FASIL: YARGI ORGANLARI**MADDE 196**

Devlet Davalar Kurumu, bağımsız bir yargı kurumudur. Devlet tarafından açılan ya da devlete karşı açılan davalarda devleti hukuken temsil etmeyi ve davanın herhangi bir aşamasında uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözülmesini teklif etmeyi üstlenir. Ayrıca devlet idari organlarının hukuk işleri departmanları üzerinde, onlar tarafından ele alınan davalarla ilgili olarak teknik denetim yapar: İdari organlar tarafından devlete atuf yapılan veya devletin tarafı olduğu sözleşme taslaklarını hazırlar. Bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

Devlet Davalar Kurumu'nun diğer yetkileri kanunla düzenlenir. Bu kurumun üyeleri diğer mahkeme üyelerine verilen hak, görev ve güvencelerin hepsine sahiptir: Bunların disiplin sorumlulukları kanunla düzenlenir.

MADDE 197

İdari Dava Kurumu, bağımsız bir yargı organıdır: Mali ve idari ihlaller ile ona intikal edenlere yönelik soruşturma açar. İdari Dava Kurumu, bu ihlaller hakkında disiplin cezaları uygulamaya yönelik idari yetkileri haizdir. Kurum kararına karşı itirazlar Yüksek İdare Mahkemesindeki yetkili disiplin mahkemesinin huzurunda yapılır. Ayrıca Yüksek İdare Mahkemesi huzurunda davalar açar, temyiz başvuruları yapar ve disiplin soruşturmasını başlatır. Bahsi geçen husular kanunla düzenlenir. İdari Dava Kurumunun diğer yetkiler kanunla düzenlenir. Diğer mahkeme üyelerine tanınan hak, görev ve teminatlar bu kurumun üyelerine de tanınır. Bunların disiplin sorumlulukları kanunla düzenlenir.

ALTINCI FASIL: HUKUK MESLEĞİ

MADDE 198

Hukuk mesleği hukukun üstünlüğü, adaletin tesis edilmesi ve savunmaya yönelik hakların savunmasında yargı otoritesine iştirak eden bağımsız bir meslektir. Bu, bağımsız avukatlar ile kamu yetkilileri, kamu sektörü şirketleri ve kamu girişimi şirketlerinin avukatları tarafından uygulanır. Bütün avukatlar mahkemeler huzurunda savunma hakkını sağlamaya ilişkin görevlerini yerine getirirken kanunla kendilerine verilen koruma ve teminatlara sahiptir. Bu haklar onlara soruşturma ve soruşturma makamlarının huzurunda da verilir. Suçüstü halleri dışında avukatların, savunma haklarını kullanırken tutuklanmaları ve gözaltına alınmaları yasaktır. Bunların disiplin sorumlulukları kanunla düzenlenir.

YEDİNCİ FASIL: UZMANLAR

MADDE 199

Yargı uzmanları, adli tıp uzmanları ve noter teknik personeli bağımsız bir şekilde görevlerini yaparlar; görevlerini yerine getirmeleri için kanun çerçevesinde koruma ve teminatlara sahiptirler.

SEKİZİNCİ FASIL: SİLAHLI KUVVETLER VE POLİS

BİRİNCİ BÖLÜM: SİLAHLI KUVVETLER

MADDE 200

Silahlı kuvvetler halka aittir ve onların görevi devleti korumak, devletin güvenliğini ve topraklarının bütünlüğünü muhafaza etmektir. Silahlı kuvvetleri kurmaya sadece devlet yetkilidir. Hiçbir kişi, kuruluş, tüzel kişilik veya grubun askeri ya da yarı askeri filo grup ve kuruluş kurmasına izin verilmez.

Silahlı kuvvetlerin kanunla düzenlenen bir yüce divanı vardır.

MADDE 201

Savunma Bakanı Silahlı Kuvvetler Başkomutanıdır ve memurları arasından atanır.

MADDE 202

Askeri kitle seferberliği ve silahlı kuvvetlerdeki askerlik hizmeti terfi ve emeklilik koşulları kanunla düzenlenir.

Silahlı Kuvvetler asker ve personeline dair yargı komisyonları sadece onları etkileyen kararlara ilişkin idari uyumsuzlukların hepsi üzerinde karar vermeye yetkilidir. Bu komisyonlar tarafından verilen kararlara yönelik itirazın usul ve esasları kanunla düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM: MİLLİ SAVUNMA KONSEYİ

MADDE 203

Milli Savunma Konseyine Cumhurbaşkanı başkanlık eder ve bu konsey; Başbakan, Temsilciler Meclisi Başkanı, Savunma Bakanı, Dışişleri Bakanı, Maliye Bakanı, İçişleri Bakanı, Genel İstihbarat Servisi Başkanı, Silahlı Kuvvetler Personel Başkanının yanı sıra Donan Komutanı, Hava Kuvvetleri ve Hava Savunma Komutanı, Silahlı Kuvvetler Operasyon Şefi ve Asker İstihbarat Başkanının üyelikleriyle gerçekleşir.

Konsey devletin güvenliği ve bütünlüğünün korunmasıyla ilgili sorunları incelemek ve Silahlı Kuvvetlerin bütçesinin tek bir kalem altında devlet bütçesine dâhil edilmesi hususunda tartışma yapmakla yetkilidir. Silahlı Kuvvetlerle ilgili kanun taslaklarında konseyin görüşü alınır.

Konseyin diğer yetkileri kanunla düzenlenir.

Bütçe tartışmaları yapılırken Silahlı Kuvvetlerinin Mali İşler Dairesi Başkanı, Plan ve Bütçe Komitesi Başkanı, Temsilciler Meclisindeki Milli Güvenlik Komitesi konseye katılır.

Cumhurbaşkanı konsey toplantılarına katılmak üzere oy hakkı olmaksızın ilgili konu üzerinde uzmanlığa sahip herhangi bir kişiyi davet edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: ASKERİ MAHKEMELER

MADDE 204

Askeri mahkeme bağımsız bir yargı organıdır; özellikle Silahlı Kuvvetler bunun asker personel ve onların eşdeğerindeki kimselerle ilgili bütün suçlar üzerinde, görevlerini yerine getirirken ve bundan dolayı Genel İstihbarat Personeli tarafından işlenen bütün suçlar üzerinde karar verme yetkisini haizdir.

Hiçbir sivil silahlı kuvvetlerin askeri tesisleri, kampları veya bunların eşdeğerlerine; askeri bölge olarak belirlenen askeri bölgeler veya sınır bölgelerine; silahlı kuvvetlerin teçhizat, araç, silah, cephane, belge, askeri sır veya kamu fonlarına; askeri fabrikalara karşı doğrudan bir saldırıyla sonuçlanan suçlar, askerlik hizmetiyle ilgili suçlar veya görevlerini yerine getirmeleri sebebiyle silahlı kuvvetlerin asker ve personeline karşı doğrudan bir saldırıyla sonuçlanan suçlar dışında Askeri Mahkeme önünde yargılanmaz.

Bu suçlar kanunla tanımlanır ve askeri mahkemenin diğer yetkileri kanunla belirlenir.

Askeri Mahkeme üyeleri bağımsız ve görevlerinden alınmadan muafıdır. Bunlar diğer yargı organlarının üyelerine tanınan hak, görev ve teminatlara sahiptir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ

MADDE 205

Milli Güvenlik Konseyine Cumhurbaşkanı başkanlık eder ve bu konsey; Başbakan, Temsilciler Meclisi Başkanı, Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Dışişleri Bakanı, Maliye Bakanı, Adalet Bakanı, Sağlık Bakanı, İletişim Bakanı, Eğitim Bakanı, Genel İstihbarat Servisi Başkanı, Temsilciler Meclisinin Savunma ve Milli Güvenlik Komitesi Başkanından oluşur.

Konsey ülke güvenliğini tesis etme ve her türlü hastalık ve felakete karşı gerekli önlemleri alacak, gerek yurtiçi gerekse de yurtdışı Mısır Millî Güvenliğini tehdit eden kaynakları belirleyecek ve resmi ya da gayri resmi şekilde gerekli faaliyetleri sağlayacak stratejileri kabul etmekten sorumludur.

Konsey, toplantılarına katılmak üzere oy hakkı olmaksızın ilgili konu üzerinde uzmanlığa sahip herhangi bir kişiyi davet edebilir.

Konseyin diğer yetkiler ve düzenlemeleri kanunla belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: POLİS

MADDE 206

Polis halkın hizmetine tahsis edilmiş halka sadık, yasal bir organdır. Vatandaşların güvenliğini sağlar, kamu düzenini ve kamu ahlakını korur, anayasa ve kanunlarda belirtilen görevlerini yapar ve insan hakları ve temel hürriyetlere saygı gösterir. Devlet polis teşkilatının personeli görevlerini yerine getirmeleri ve ilgili teminatlarının kanunla düzenleneceğini garanti eder.

MADDE 207

Yüksek polis konseyi, Yüksek İdare Mahkemesindeki Hukuki Görüş Dairesi Başkanı ve polis teşkilatının en kıdemli memurları arasından oluşturulur. Konsey polis teşkilatının örgütlenmesinde İçişleri Bakanına yardım etmek ve bunun personel üyelerinin işlerini idare etmekle yetkilidir. Konseyin diğer yetkileri kanunla düzenlenir. Polis Teşkilatıyla ilgili kanunlar bakımından konseye danışılır.

DOKUZUNCU FASIL: MİLLÎ SEÇİM KOMİSYONU

MADDE 208

Millî seçim komisyonu bağımsız yetkili bir kurumdur ve sadece referandumu başkanlık, parlamento ve yerel meclis seçimlerini idare etmekle yetkilidir. Bu idare seçim bölgelerinin bölünmesine yönelik teklif, seçmenler için bir veri tabanı geliştirme ve güncelleme, seçim kampanyalarının yatırım ve tanıtımı için denetimlerin belirlenmesi bunun yanı sıra seçim masrafları, bu masrafların beyanı, bu denetimlerin kontrolü, gurbetçi Mısırlıların ülke dışından oy kullanma prosedürlerinin kolaylaştırılması ve sonuçların ilanına kadar ki diğer prosedürleri kapsar.

Yukarıdaki bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 209

Millî Seçim Komisyonu bir kurul tarafından idare edilir ve bu kurul İptal Mahkemesinin Başkan Yardımcıları, Temyiz Mahkemesinin Başkanları, Yüksek İdare Mahkemesi, Devlet Davalar Kurulunun ve İdari Dava Kurulunun Başkan Yardımcıları arasından aynı derecede ve tam zamanlı olarak atanan on üyeden oluşur. Bunlar Yüksek Yargı Konseyi ve bu komisyonun üyesi olmamak koşuluyla yukarıda bahsi geçen yargı organları ve kurumlarının özel konseyleri tarafından seçilir; Cumhurbaşkanı tarafından bir kararnameyle ve komisyonda tam zamanla çalışmak üzere 6 yıllık bir dönem için atanır. Komisyona İptal Mahkemesindeki en kıdemli hakim başkanlık eder. Komisyonlar üyelerinin yarısı her üç yılda bir değiştirilir.

Komisyon bağımsız kamu şahıslarının, uzmanların ve seçim sahasında uzman olarak kabul edilenlerin yardımını talep edebilir; bunlar oy kullanma hakkını haiz değildir. Komisyonun daimi bir icra organı vardır. Bu icra organının oluşturulması, yapısı, tarafsızlığını, bağımsızlığını ve bütünlüğünü sağlayacak şekilde üyelerinin hak, görev ve teminatları kanunla belirlenir.

MADDE 210

Oylama ve referandum ve seçimlerdeki oy sayımı komisyonun, kurulunun genel gözetimi altında, üyeleri tarafından idare edilir. Bu kurul yargı kurumlarının üyelerinin yardımlarını talep edebilir. Bu anayasanın yürürlüğünü takip eden on yıl boyunca yapılan oylama, referandum ve seçimlerdeki oy sayımı, yargı organ ve kurumlarının üyeleri tarafından, kanun çerçevesinde, bütünüyle denetlenir.

Yüksek İdari Mahkeme komisyonun referandum, başkanlık, parlamento seçimleri ve bunların sonuçlarıyla ilgili kararlarına karşı yapılan itirazlar üzerine karar vermekle yetkilidir. Yerel Meclislerin seçimlerine karşı itirazlar İdari Mahkemeler huzurunda yapılır. Bu kararlara karşı itiraz etme tarihleri, itirazın kaydedildiği tarihten itibaren on gün içerisinde kesin kararın verilmesi koşuluyla, kanunla belirlenir.

ONUNCU FASIL: MEDYA DÜZENLEME ÜST KURULU

MADDE 211

Medya Düzenleme Üst Kurulu tüzel kişiliğe, teknik, mali ve idari bağımsızlığa, bağımsız bir bütçeye sahip bağımsız bir kurumdur.

Konsey işitsel ve görsel medya işleri ile basılı, dijital basın ve diğer medya araçlarını düzenlemekle yetkilidir.

Konsey anayasayla belirlenen basın ve medya özgürlüğünü koruma ve garanti altına alma, onun bağımsızlığını, tarafsızlığını, çoğulcülüğünü ve çeşitliliğini muhafaza etme, tekeli uygulamaları engelleme, basın ve medya kurumlarının yatırım kaynaklarını hukuki bir şekilde izleme, kanunla belirlenen milli güvenlik ihtiyaçları mesleki ve etik standartlar ile basın ve medya pazarları tarafından gerekli uyumun sağlanması için kıstas ve denetimleri geliştirmekle ilgili sorumluluk taşır.

Konseyin yapısı ve düzenlemeleri ile personelinin istihdam koşulları kanunla belirlenir. Konseyin yetkileri ile ilgili kanun ve düzenlemelerde konseye danışılır.

MADDE 212

Ulusal Basın Örgütü kamu basın kurumlarını ve onların mallarını geliştiren ve yöneten, bunun yanında onların modernizasyonunu bağımsızlığını, tarafsızlığını, mesleki, idari ve ekonomik standartlarına bağlılığını sağlayan, bağımsız bir kurumdur.

Örgütün yapısı ve düzenlemeleri ile personelinin istihdam koşulları kanunla belirlenir.

Kurumun işleriyle ilgili kanun ve düzenlemelerde bu kuruma danışılır.

MADDE 213

Ulusal Medya Örgütü kamu görsel, işitsel ve dijital medya pazarlarını ve onların mallarını geliştiren ve yöneten, bunun yanı sıra onların gelişimini, bağımsızlığını, tarafsızlığını ve mesleki idari ve ekonomik standartlara uyumunu sağlayan, bağımsız bir kurumdur.

Örgütün yapısı ve düzenlemeleri ile personelinin istihdam koşulları kanunla belirlenir.

Kurumun işleriyle ilgili kanun ve düzenlemelerde bu kuruma danışılır.

ON BİRİNCİ FASIL:
MİLLİ KONSEYLER, ÖZERK KURULUŞLAR VE DENETİM ORGANLARI
BİRİNCİ BÖLÜM: MİLLİ KONSEYLER

MADDE 214

İnsan hakları, Kadınlar, Çocukluk ve Annelik ile Engelli Kimseler için Ulusal Konseyler de dahil olmak üzere bağımsız ulusal konseyler kanunla düzenlenir. Kanun konseyin yapısı ile görevlerini belirler ve kendi üyelerinin bağımsızlık ve tarafsızlığını garanti altına alır. Her konsey, işleriyle ilgili herhangi bir ihlali yetkili makamlara bildirme hakkını haizdir.

Bu konseyler; tüzel kişiliğe, teknik, mali ve idari bağımsızlığa sahiplerdir. İş ve çalışmalarlarıyla ilgili kanun ve düzenlemeler hususunda kendilerine danışılır.

İKİNCİ BÖLÜM: ÖZERK KURULUŞLAR VE DENETİM ORGANLARI

MADDE 215

Özerk kuruluşlar ve denetim organları kanunla belirlenir. Bu kuruluşlar ve organlar; tüzel kişiliğe, teknik, mali ve idari bağımsızlığa sahiplerdir. Çalışmalarıyla ilgili kanun ve düzenlemeler hususunda kendilerine danışılır. Bu kuruluşlar ve organlar; Merkez Bankası, Mısır Finansal Denetleme Kurumu (EFSA), Merkezi Denetim Örgütü (CAO) ve İdari Denetim Kurumu'dur.

MADDE 216

Her bir kuruluş veya düzenleyici organın oluşumu; onun yetkilerini ve düzenlemelerini tanımlayana, üyelerinin bağımsızlığına, gerekli korumasına ve onların tarafsızlığı ve bağımsızlığını sağlayacak şekilde istihdam koşullarına dair teminatları sağlayan bir kanunla faaliyete geçirilir. Cumhurbaşkanı; Temsilciler Meclisinin üyelerin çoğunluğunun onayı üzerine dört yılda bir yenilebilir dönem için bu kuruluş ve düzenleyici organların başkanlarını atar. Bunlar, kanunda belirtilen haller dışında görevden alınamaz. Bakanlara uygulanan yasaklar bahsi geçen başkanlara da uygulanır.

MADDE 217

Özerk kuruluşlar ve denetim organları Cumhurbaşkanına Temsilciler Meclisine ve Başbakana yıllık raporlarını yayımladığı tarihten hemen sonra sunar.

Temsilciler Meclisi bu raporları inceler ve alındığı tarihten itibaren dört ayı aşmayacak bir süre içerisinde uygun önlemleri alır. Raporlar kamuya açık olur.

Özerk kuruluşlar ve denetim organları ihlal ve suçlarla ilgili ortaya çıkan herhangi bir kanıtı yetkili soruşturma makamlarına bildirir. Onlar belirlenen bir süre içerisinde bu raporlarla ilgili gerekli önlemleri alır. Bahsi geçen hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 218

Devlet yolsuzlukla mücadele eder ve yetkili denetim organları ve kuruluşları kanunla düzenlenir.

Yetkili denetim organları ve kuruluşları, kamu fonlarını korumak ve kamu hizmetlerinin başarılı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak için dürüstlük ve şeffaflık değerlerini yükselterek yolsuzlukla mücadelede faaliyetlerini düzenler. Ayrıca kanun çerçevesinde diğer yetkili organ ve kuruluşlarla işbirliği içinde yolsuzlukla mücadeleye yönelik milli stratejilerin icrasını takip eder ve geliştirir.

MADDE 219

Merkezi Denetim Örgütü, kanun çerçevesinde, devlet fonlarını, devlet kamu ve bağımsız tüzel kişiliklerin ve diğer yetkililerin formlarını izlemekten sorumludur; bunun yanında devlet bütçesi ve bağımsız bütçelerin uygulaması izlemek ile bunların kesin hesaplarını denetlemekten de sorumludur.

MADDE 220

Merkez Bankası, para, kredi ve banka politikalarının uygulamasını denetleme ve geliştirme ile bankaların performansını izlemekten sorumludur. Merkez Bankasının banknot çıkarma yetkisi vardır; para ve bankacılık sisteminin bütünlüğü ile devlet genel ekonomik politikası çerçevesinde fiyatların istikrarını kanun çerçevesinde muhafaza eder.

MADDE 221

Mısır Finansal Denetleme Kurulu (EFSA); Sermaye piyasaları, vadeli borsalar, sigortacılık faaliyetleri, ipotek finansmanı, finansal kiralama, factoring ve sekürütizasyon dahil olmak üzere finansal bankacılık dışı pazarlar ve araçları kanun çerçevesinde izlemek ve denetlemekten sorumludur.

ALTINCI BÂB: GENEL VE GEÇİÇİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ FASIL: GENEL HÜKÜMLER

MADDE 222

Kahire şehri, Mısır Arap Cumhuriyetinin başkentidir.

MADDE 223

Mısır Arap Cumhuriyetinin milli bayrağı üç renkten oluşur: “Selahaddin’in Kartalından” alınmış altın sarısı bir kartal ile siyah, beyaz ve kırmızı. Cumhuriyetin amblemi, süslemeleri, nişanları, mühür ve milli marşı kanunla belirlenir.

Mısır bayrağına saygısızlık, kanun çerçevesinde cezalandırılan bir suçtur.

MADDE 224

Bu anayasanın yayımlanmasından önce kanunlar ve yönetmeliklerle mevcut olan bütün hükümler yürürlükte kalır ve bunlar anayasada aksi öngörülmedikçe değiştirilemez ya da yürürlükten kaldırılamaz.

Devlet bu anayasanın hükümlerinin uygulanmasına yönelik kanunlar çıkarmayı taahhüt eder.

MADDE 225

Kanunlar, farklı bir tarih belirtilmedikçe yayımlanma tarihini takip eden günden itibaren otuz günden sonra yürürlük kazanması için bunların çıkarılma gününden itibaren on beş gün içerisinde resmi gazetede yayımlanır.

Kanun hükümleri yalnızca bunların yürürlüğe girme tarihinden itibaren uygulanır fakat cezai olmayan ve vergi dışı konuyla ilgili olan maddelerde Temsilciler Meclisi Üyelerinin üçte iki çoğunluğunun onayı üzerine kanunla aksi düzenlenebilir.

MADDE 226

Anayasanın bir ya da daha fazla maddesinin değişikliği Cumhurbaşkanı ya da Temsilciler Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından talep edilebilir. Bu talepte değiştirilmek istenen maddeler ve bu değişikliğin sebepleri belirtilir.

Her halde Temsilciler Meclisi talebin alındığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde değişiklik talebini tartışır. Meclis, üyelerinin çoğunluğu tarafından kısmen ya da tamamen talebin kabul edildiğine ilişkin kararı yayımlar.

Eğer talep reddedilirse, aynı maddenin bir sonraki yasama döneminden önce tekrar değiştirilmesi talep edilemez.

Eğer değişiklik talebi meclis tarafından onaylanırsa, onay tarihinden itibaren altmış gün içerisinde değişikliği talep edilen maddenin metni tartışılır. Eğer meclis üyelerinin üçte iki çoğunluğu tarafından onaylanırsa, onayın yayımlandığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde değişiklik referandumuna sunulur. Değişiklik, ilan edilen referandumdaki katılımcıların geçerli çoğunluğunun onayı ve referandumun sonuçlarının ilan edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Her halde, Cumhurbaşkanının yeniden seçilmesiyle ilgili metinler veya bu anayasada belirtilen özgürlük ve eşitlik ilkeleri, değişiklik daha fazla güvence sağlamadıkça, değiştirilemez.

MADDE 227

Anayasa ile anayasanın başlangıcı ve hükümleri, tamamlayıcı bir metindir ve ayrılmaz bir bütündür; anayasanın hükümleri ahenkli bir bütünlük oluşturur.

İKİNCİ FASIL: GEÇİCİ HÜKÜMLER

MADDE 228

Bu anayasanın yürürlüğe girdiği zamanda mevcut olan Yüksek Seçim Komitesi ve Başkanlık Seçim Komitesi, anayasanın yürürlük tarihini takip eden ilk parlamento ve başkanlık seçimlerinin tam denetimini üstlenir. İki komitenin fonları milli seçim komisyonuna, bunun kurulması üzerine derhal aktarılır.

MADDE 229

Bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden Temsilciler Meclisi Seçimleri, bu anayasanın 102. maddesine uygun olarak gerçekleşir.

MADDE 230

Cumhurbaşkanlığı veya Temsilciler Meclisi seçimi, bu seçimlerin ilkinin bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz günden az doksan günden fazla bir süre içerisinde olmaması kaydıyla, kanunda düzenlendiği şekilde gerçekleşir.

Her halde, takip eden seçim prosedürleri anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ayı aşmayan bir süre içerisinde başlar.

MADDE 231

Bu anayasanın yürürlük tarihini takip eden başkanlık dönemi kesin seçim sonuçlarının ilan edildiği tarihten itibaren başlar.

MADDE 232

Geçici Cumhurbaşkanı, seçilmiş Cumhurbaşkanı anayasal yeminini edene kadar bu anayasada belirtilen başkanlık yetkilerini kullanmaya devam eder.

MADDE 233

Eğer geçici Cumhurbaşkanı geçici bir engel dolayısıyla yetkilerini kullanamaz hale gelirse, başbakan onun yerine geçer. Eğer geçici başkanlık makamı; istifa, ölüm, kalıcı maluliyet veya başka bir sebeple boşalırsa, en yetkili anayasa mahkemesi başkan yardımcısı onun yerine geçer.

MADDE 234

Savunma Bakanı, Silahlı Kuvvetler Yüksek konseyi adına atanır. Bu MADDE hükümleri, bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlayan iki tam başkanlık dönemi yürürlükte kalır.

MADDE 235

Bu anayasanın yürürlük tarihini takip eden ilk yasama döneminde, Temsilciler Meclisi hıristiyanların dinî ritüellerini özgürce yerine getirmelerini sağlayacak şekilde kiliseleri inşa etme ve onarmayı düzenlemek üzere bir kanun çıkarır.

MADDE 236

Devlet; yukarı Mısır, Sina, Matruh, Nuba (Nubia) dahil olmak üzere temel sosyal haklardan mahrum bölge ve sınırların kapsamlı ekonomik ve kentsel gelişimi için bir plan hazırlamayı ve uygulamayı taahhüt eder. Bu, kalkınma projelerindeki bu alanların sakinlerinin katılımıyla yapılır. Bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıl içerisinde, kanun çerçevesinde, bu projelerden faydalanmada ve yerel topluluğun kültürel ve çevresel modelinin hesaba katılmasında bu bölgenin sakinlerine öncelik tanınır.

Devlet Nuba sakinlerine kendi bölgelerine geri getirmek için projeler hazırlama ve uygulama üzerine çalışır ve kanun çerçevesinde on yıl içerisinde bu bölgeleri geliştirir.

MADDE 237

Devlet her türlü terörizmle mücadele eder ve temel hak ve özgürlükleri garanti altına alarak belirli bir zaman dilimi içerisinde milletine ve vatandaşlarına bir tehdit unsuru olarak terörizmin yatırım kaynaklarını izler.

Kanun terörizmle mücadele hükümlerini ve prosedürlerini ve terörizmden kaynaklanan veya terörizmin sonucu olan zararların adil tazminini düzenler.

MADDE 238

Devlet; 2016-2017 mali yılının devlet bütçesine tamamen uygun olmak kaydıyla yürürlüğe girdiği tarihte bu anayasada belirtilen eğitim, yükseköğretim, sağlık ve bilimsel araştırma üzerine asgari hükümet harcama oranlarını tahsis etmeye yönelik yükümlülüğünü aşamalı olarak uygular. Devlet, 2016-2017 öğretim yılında aşamalı olarak tamamlanması için ikinci kademenin tamamlanmasına kadar zorunlu eğitimin vermeyi taahhüt eder

MADDE 239

Temsilciler Meclisi hakimleri ve yargı organlarıyla kuruluşlarının tüyelerini atamaya yönelik hükümler düzenleyen, yargı yetkisi olup yargı ile ilgisi olmayan organ veya komitelere atamayı kısmen veya tamamen iptalini sağlayan veya bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yılı aşmayan bir süre içerisinde seçimleri denetleme ve adli işleri idare etmek için bir kanun çıkarır.

MADDE 240

Devlet, bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıl içerisinde cinayetler üzerine ceza davaları hakkında verilen kararları temyiz etmek için gerekli finansal ve insan kaynaklarını sağlamayı taahhüt eder.

MADDE 241

Bu anayasanın uygulanmasından sonra ilk yasama dönemi içerisinde Temsilciler Meclisi doğruluk, sorumluluk, ulusal uzlaşmaya yönelik bir sistem önerisi ve uluslararası standartlara

uygun olarak mağdurların zararlarını telafi etmeye yönelik ilham veren geçiş dönemi adaleti üzerine bir kanun çıkarır.

MADDE 242

Belediye idaresinin mevcut sistemi, bu anayasanın yüz sekseninci maddesi saklı kalmak kaydıyla anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içerisinde burada belirtilen sistem aşamalı olarak yürürlüğe girene kadar yürürlükte kalmaya devam eder.

MADDE 243

Devlet, kanun çerçevesinde, bu anayasanın onaylanmasından sonra seçilen ilk Temsilciler Meclisinde işçilerin ve çiftçilerin uygun şekilde temsil edilmesine gayret eder.

MADDE 244

Devlet, kanun çerçevesinde, bu anayasanın onaylanmasından sonra seçilen ilk Temsilciler Meclisinde gençler, hıristiyanlar, engelli kişiler ve yurtdışında yaşayan Mısırlıların uygun şekilde temsil edilmesine gayret eder.

MADDE 245

Bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihte hala hizmette olan Şura Meclisinin personeli, bu tarihte aynı derece ve kıdemle Temsilciler Meclisine transfer edilir. Onların maaşları, izinleri, ikramiyeleri ve bireysel bazda onlara tanınan diğer mali haklar muhafaza edilir. Şura Meclisinin bütün fonları Temsilciler Meclisine aktarılır.

MADDE 246

5 Temmuz 2013 tarihinde yayımlanan anayasal bildirme, 8 Temmuz 2013 tarihinde yayımlanan anayasal bildirme ve bu anayasal belge kapsamında yer almayan 2012 de yayımlanan anayasanın anayasal metin ve hükümleri, bu anayasanın yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükten kaldırılmış sayılır fakat bunlardan doğan sonuçlar yürürlükte kalmaya devam eder.

MADDE 247

Bu anayasa katılımcıların geçerli oylarının çoğunluğu ile bir referandumda onaylandığının ilan edildiği tarihte yürürlüğe girer.